

საღთი მთვარე

№16 იანვარი-თებერვალი

ზღოიჯიურ-საგანმანათლოებლო უკრნალო

- 2 აღლასბს შუასალო უნკერსალოური მკალითია
- 9 მასაკის რილი თჯანში
- 18 ჯიორგი XI - ჯრთელო, ბელობი მეყ
- 24 ბუბამედი ალი, ყველა ღრთის საუკეთესო მოკრივე

ახალი მთავარი

რელიგიურ-საგანმანათლებლო ჟურნალი
№ 16 იანვარი-თებერვალი

ISSN 1987-6106

UDC (უაკ) 2-472 ა-984

გამომცემელი:

ა(ა)იპ-„მუსლიმანთა სასულიერო-
სამუფთო ფონდი- ბარაქა“

მთავარი რედაქტორი

თემურ გორგაძე

სარედაქციო კოლეგია:

გიორგი კამლაძე

ზაფრი შანთაძე

გელა გოგიტიძე

კომპიუტერული უზრუნველყოფა და
ფინანსი:

Worldpublishings

რასიმ შაქიროვლი

მარკეტინგის მენეჯერი:

რუსლან აბაშიძე

კორექტორი:

ნანა პაპიძე

ჟურნალი ხელმძღვანელობს თავისუფალი
პრესის პრინციპით. ავტორები თავად
აგებენ პასუხს მათ მიერ მოყვანილი
ფაქტების, არგუმენტებისა და ციტატების
სიზუსტეზე. მასალების გადაბეჭდვა
ნებადართულია რედაქციასთან
შეთანხმებით. რედაქცია ვალდებულია,
გამოუქვეყნებელი მასალები, პირველი
მოთხოვნისთანავე, გადასცეს პირადად
ავტორს.

მისამართი:

ქ. ბათუმი, ქუთაისის ქუჩა №33

ტელ. ფაქსი: (822) 7 69 04

ელ. ფოსტა: geobaraka@yahoo.com

დაიწვევდა:

შპს „ირიდაში“

მისამართი:

ქ. ფოთი, წმინდა ნინოს №4

ტელ. & ფაქსი: 8 (293) 2-24-33

ელ. ფოსტა: irida@iridaprint.ge

www.iridaprint.ge

სარჩევი

ახალი მთავარი

2. ალლაჰის შუამავალი უნივერსალური
მაგალითია!
გელა გოგიტიძე
4. ოჯახის სიყვარულის მაგალითი მუჰამედ
შუამავალი
გელა გოგიტიძე
9. ოჯახში მამაკაცების საყურადღებო საკითხები
გიორგი კამლაძე
15. წმინდა შუამავლის ხანა, რომელშიც ჰყვარდა
ისლამური ცივილიზაცია
თემურ გორგაძე
18. გიორგი XI ქართველი მუსლიმი მეფე
20. წმინდა ადამი, პირველი ადამიანი და შუამავალი
24. მუჰამედ ალი, ყველა დროის საუკეთესო
მოკრივე
გიორგი კამლაძე
28. ტუალეტის წესები
29. გპასხუობთ თეოლოგი
31. აიათები და ჰადისები
32. ხოჯა ნასრედინის ოხუნჯობანი
33. იცით თუ არა რომ?
29. გპასხუობთ თეოლოგი
31. აიათები და ჰადისები
32. ხოჯა ნასრედინის ოხუნჯობანი
33. იცით თუ არა რომ?
35. რჩევები დიასახლისებს
36. სუდოკუ
37. საბავშვო გვერდი
- 38 - ლაბირინთი
- 39 - ჭმინდა შუამავალი და ბავშვები
- 39 - იპოვეთ 7 განსხვავება!
- 40 - აბა გამოიცანით!

აღლაჰის შუამავალი უნიკერსალური მაგალითია!

გულა გოგიცბი

აღლაჰის შუამავალი, როგორც სარწმუნოების ლიდერის, ღმერთის მოყვარულის, სახელმწიფოს მმართველის, აღლაჰის მაღლიერებით აღსავსე და მორჩილი ადამიანის შეუდარებელი და უბადლო მაგალითია. იგი მაგალითია ნებისმიერ სიტუაციაში თავისი უსაზღვრო მოთმინებითა და მორჩილებით, ოჯახთან დაკავშირებით, სიმდიდრესა და სიღარიბესთან დამოკიდებულებაში, სულგრძელობასა და ზომიერებაში, უმწეოთა, ქვრივთა, ობოლთა და მონათა მიმართ კეთილგანწყობაში, დამნაშავეთა მიმართ შემწყნარებლობაში.

თუ განათლებული და მდიდარი ხარ, იმ დიდებული შუამავლის თავმდაბლობასა და ხელგაშლილობაზე იფიქრე, რომელსაც მთელი არაბეთის ელიტა ემორჩილებოდა!

თუ უმწეო ადამიანი ხარ, მაგალითი შუამავლის ცხოვრებიდან აიღე, რომელიც მექაში სასტიკი და დაუნდობელი წარმართების მმართველობაში ცხოვრობდა!

თუ ძლევამოსილი სარდალი ხარ, მაგალითი აიღე თქვენი შუამავლის ცხოვრებიდან, რომელიც თავისი გამბედაობით ბედირსა და ჰუნეინში მტერს შიშის ზარს სცემდა!

თუ მასწავლებელი ხარ, იფიქრე შუამავალზე, რომელიც მესჯიდში „ჩარდახის მკვიდრთ“ მთელი გრძნობითა და სიმშვიდით, წრფელი გულით ღმერთის ბრძანებებს ასწავლიდა!

თუ მოსწავლე ხარ, წარმოიდგინეთ შუამავალი, რომელიც ჯებრაილ ანგელოზის წინ ზის და ღმერთის ბრძანებებს ისმენს!

თუ მრჩეველი, მოქადაგე ან სულიერი მოძღვარი ხარ, წმინდა შუამავლის იმ ფილოსოფიურ მოძღვრებას დაუგდე ყური, რომელსაც მესჯიდი ნებევში თავის თანამიმდევრთ უქადაგებდა.

თუკი სამართლიანობის დამცველი ხარ და ამ საკითხებში შენი მხარდამჭერი და დამხმარეც არავინაა, მაშინ იმ შუამავლის ცხოვრებას გადახედე, რომელიც მექაში, ყოველგვარ დახმარებას მოკლებულ, დაბეჩავებულთა უსამართლო ცხოვრებას ააშკარავებს და მათ სამართლიანობასა და ჭეშმარიტებისაკენ მოუწოდებს!

თუ მტერი დამარცხე და მას ქედი მოახრევენი, თუ შენს წინაშე მდგარი წინააღმდეგობანი გადალახე და მასზედ მაღლა დადექი, თვალწინ წარმოიდგინე შუამავალი, რომელიც მექაში შესვლის დღეს, როგორც დიდი უფლებებისა და ძლევამოსილების მქონე წმინდა ქალაქის მეთაური, მუხლმოყრილი, ღმერთის მაღლიერებას გამოხატავდა.

თუ მამულის პატრონი ხარ და იქაური საქმეების გაძღოლა გსურს, მაგალითი აიღე წმინდა შუამავლისგან, რომელმაც მას შემდეგ, რაც ბენი ნადირის, ჰაიბერისა და ფადიქის მამულების პატრონი გახდა, მათ სათავეში საქმის საუკეთესო მცოდნე პირები ჩააყენა.

თუ უპატრონო ხარ, იფიქრე აბდულ-ლაჰისა და ემინეს ობოლზე, გამორჩეულ კეთილ, უდანაშაულო, სათნო ბავშვზე

თუ უკვე ჩამოყალიბებული ახალგაზრდა ხარ, ყურადღება მიაქციე მექაში მწყემსად მომუშავე ახალგაზრდა შუამავლის სპეტაკ ცხოვრებას.

თუ ის ახალგაზრდა ხარ, რომელსაც ღირსეული ოჯახის შექმნა სურს, ალლაჰის შუამავლის ოჯახურ ცხოვრებასა და რჩევებს მიაქციე ყურადღება. თუ შენი არჩევანი ღვთისმსახურება იქნება, ორივე ქვეყნაზე კეთილდღეობას მოიპოვებ.

თუ ვაჭარი ხარ, იმ შუამავლის გავლილ გზას გადახედე, რომელიც სავაჭრო ქარავნით სირიიდან ბუსრაში მიმავალ გზას ადგა და ამ დიდებული პიროვნების მოსაზრება გაითვალისწინე!

თუ მოსამართლე და მმართველი ხარ, როცა მექის დიდებულები ერთმანეთის წინააღმდეგ გამოვიდნენ ჰაჯერულ ესვედის ქაბაში ჩადების თაობაზე, შუამავლის სამართლიან და გამჭრიხ გადანყვეტილებას მიაქციე ყურადღება. ასევე კვლავ თვალი გადაავლეთ ისტორიას და იმ შუამავალს გადახედეთ, რომელიც, მედინაში, მესჯიდი ნებევში წარმდგარი, გაჭირვებაში მყოფი, ღარიბისა და მდიდრის თანდასწრებით, ადამიანებს შორის წარმოქმნილი დავის დროს, სამართლიან გადანყვეტილებებს იღებდა.

თუ მეუღლე ხარ, ხატიჯესა და აიშეს მეუღლის სუფთა ცხოვრების წესს, ღრმა მგრძნობელობასა და ალერსს, ყველა მეუღლის მიმართ სამართლიან მოპყრობას მიაქციე ყურადღება.

თუ ბავშვის მამა ხარ, ფატმას მამის და ძვირფასი ჰასანისა და ჰუსეინის ბაბუას ურთიერთობებიდან აიღე მაგალითი.

ვინც უნდა იყო და რა სიტუაციაშიც უნდა იყო, დღე-ღამის ნებიერი მონაკვეთში, წმინდა შუამავალი მიიღე, როგორც ყველაზე შესანიშნავი წინამძღოლი და უმშვენიერესი გზის მაჩვენებელი. იგი ისეთი სულიერი მოძღვარია, რომლის სუნთქვების საშუალებით შეგიძლია ყოველი შეცდომა და საქმე გამოასწორო, წესრიგში მოიყვანო. მისი წინამძღოლობის წყალობით, ცხოვრების ხაფანგებისაგან გადარჩები და ჭეშმარიტ ბედნიერებას ჰპოვებ.

თუკი მატერიალური ვნებებისაგან თავის დაღწევა და სულიერი ცხოვრებით ცხოვრება გსურს შუამავლის აღზრდილი ბილალი, იასირი და სევბანლანი იპოვე! მათთან ერთად იყავი, რამეთუ მგრძნობიარე, სათუთი, ნაზი გულის პატრონი გახდები. არ დაივიწყო, რომ ადამიანებმა უმეცრებიდან ჭეშმარიტების გზას წმინდა შუამავლის მითითებით მიაღწიეს და მის ირგვლივ ფარვანასავით ტრიალებდნენ. „ასჰაბი ქეჰფის“ ძალმა ქითმირმაც კი, მათდამი ერთგულების გამო, როგორი წყალობა მოიპოვა. ამის საპირისპიროდ წმინდა ლუტის მეუღლესა და წმინდა ნუჰის ვაჟს, ქენანს, ბოროტი და უსამართლო ურთიერთობების შედეგად ალლაჰის რისხვა დაატყდათ თავს. მათი და მათნაირთა ვნებათა მორევეში ჩაძირული, უსამართლოთა საზოგადოება ერთად განადგურებულია.

ასე რომ, ცხოვრების წესი ალლაჰის შუამავლის ერთგული და ღვთისმოსაში ადამიანებისაგან ისწავლე. ღვთისმოსავ საზოგადოებასთან ერთად იყავი, რომ უმეცრად არ დარჩე. გნამდეს, რომ მისი ზნეობრივი სახე ძვირფასი, სათნო, მუშკივით სურნელოვანი ვარდებით შემკული ბალი იყო. ■

გოლა გოგიტიძე

ოჯახის სიყვარულის მაგალითი მუჰამმედ შუამავალი

უზენაესი ალლაჰი საყვარელი წმინდა მუჰამმედის მიერ, კაცობრიობის მიმართ გამოჩენილ უმაღლესი ზნეობის შესახებ გვამცნობს და ყურანში გვეუბნება, რომ შუამავალი ყოველმხრივ მაგალითია ჩვენთვის. ადამიანის ამქვეყნიური და საიქიო ბედნიერებისათვის ჭეშმარიტი გზის მაჩვენებელმა შუამავალმა და მის მიერ გადმოცემულმა ზნეობის პრინციპებმა, საუკეთესო ცხოვრების მაგალითი გვიჩვენეს. საყვარელმა შუამავალმა თავისი ადამიანობითა და ხასიათით, არა მხოლოდ მსოფლიოთვის, არამედ კაცობრიობისათვის უნიკალური მაგალითი დატოვა. თავისი სილამაზით სავსე ცხოვრებაში გატარებულმა პრინციპებმა ჩვენამდე სანიმუშო ცხოვრებად მოაღწია.

ალლაჰისა და მიმდევართა საყვარელ შუამავალმა უპირველესად შუამავლობა, შემდეგ ტომის მეთაურობა და სახელმწიფოს მართვა, ეს სამი წმინდა მოვალეობა პირნათლად შეასრულა, მაგრამ ყველა ამ მოვალეობასთან ერთად, მის ყველაზე მნიშვნელოვან თვისებებს შორის განსაკუთრებით თვალშისაცემია კარგი მეუღლეობა და საოცარი მამობა.

ილამი საზოგადოების დასაყრდენ ფუძედ ოჯახს მიიჩნევს და მის შემადგენელ წევრთა შორის ურთიერთობას დიდ მნიშ-

ვნელობას ანიჭებს. ოჯახი, ადამიანისთვის ბედნიერებისა და სიმშვიდის გარემოა, ასევე ოჯახი სულიერი სიმშვიდის, სიყვარულის, პატივისცემის, გულისხმიერების, შეწყალების, შეცოდების გრძნობის გამომხატავ კერად შეგვიძლია დავახასიათოთ.

სადაც მოსიყვარულე, მომლიმარი და შეგნებული ცოლ-ქმარი ცხოვრობს, და თავიანთი მოვალეობა კარგად იციან ასეთ ოჯახში ყველაფერი თავის ადგილას არის და ყოველმხრივი ბარაქით სამოთხის ერთ-ერთ კუთხედ ითვლება.

ჩვენმა საყვარელმა შუამავალმა ბედნიერი ქორწინებებით ყოველ მხრივ სანიმუშო მაგალითი დაგვიტოვა. მიმდევართა და კაცობრიობის ხანგრძლივი და შეუდარებელი მაგალითი ისლამის შუამავალმა წმინდა მუჰამედმა ოჯახში თავისი ქცევებით ყველა მუსლიმან ოჯახის წევრთა მიმართებაში ურთიერთობის ნიმუში გვიჩვენა და გვასწავლა თუ როგორ უნდა მოგიქცეთ საკუთარ ოჯახებში.

იმ ოჯახში სადაც ურთიერთსიყვარული და პატივისცემა არ იქნება, ბედნიერებაზე ლაპარაკი ზედმეტია. ჩვენი შუამავალი ბრძანებს: „ყველაზე საუკეთესო მაღალი ზნეობის მქონე მორწმუნეა“-ო და მეუღლეებისთვის სიკეთის კეთებისკენ შემდეგი სიტყვებით მოგვინოძებს „თქვენს შორის ყველაზე საუკეთესო არიან ისინი ვინც მეუღლეებს კარგად ექცევიან“. მეუღლეთა შორის სიყვარულსა და პატივისცემას რწმენასთან აკავშირებს. მას ოჯახის წევრებთან არასოდეს უკამათია და მათთვის ყოველთვის ლამაზი ქცევის ნიმუში უჩვენებია.

საყვარელი შუამავალი მეუღლის რანგში, ლამაზი ქცევებითა და სანიმუშო ზნეობით ძალიან ღირსეული ადამიანი იყო. აქედან გამომდინარე ოჯახის წევრები ძალიან უყვარდა და მათ აზრებს დიდად აფასებდა. ის ძალიან კარგი ოჯახის უფროსი, გულისხმიერი და ლმობიერი მამა იყო. მისი ოჯახი კაცობრიობის მთელი ისტორიის მანძილზე ყველაზე ბედნიერ და მშვიდ კერად ითვლება. მეუღლეთა მიმართ წმინდა შუამავლის მსგავსი სიახლოვე, სიყვარული, და თავაზიანობა არავის გამოუჩენია. არც ერთ მამას შვილების მიმართ ასეთი ყურადღება და სიყვარული არ გამოუჩენია. ალლაჰის შუამავალი მეუღლეებთან დაჯდებოდა, ისაუბრებდა და უფრო მეტიც მათთან ისე როგორც მეგობრებთან გარკვეულ საკითხებზე კიდევ იკამათებდა. შუამავალი მუჰამედი ამბობს, რომ ადამიანს ოჯახში გატარებულ დრო უქმად არასოდეს ჩაეთვლება.

ჩვენ შუამავალს პირველი ცოლი წმინდა ხატიჯე ძალიან უყვარდა. როდესაც პირველად ზეშთაგონება მოუვიდა ალელვებული მაშინვე მეუღლესთან გაქცეულა და

მისგან რჩევა უთხოვია. წმინდა ხატიჯემ კი მას მორალური დახმარება გაუწია თავად კი პირველი მუსლიმი ქალის წოდება დაიმსახურა. შუამავალმა მუჰამედმა მასთან ერთად უმნიჭოდ და ბედნიერად 25 წელი იცხოვრა. მიუხედავად იმისა რომ იმ პერიოდში მრავალცოლიანობა ტრადიციად ითვლებოდა, მას წმინდა ხატიჯეს სიცოცხლეში მეორე ქორწინება არ ჰქონია და მეუღლის გარდაცვალების შემდეგაც მას ყოველთვის კარგად მოიხსენიებდა.

შუამავალი მუჰამედი მეუღლეთა მიმართ ზედმინვენით შემწყნარებელი და ლმობიერი იყო. ოჯახის წევრებთან ერთად ხუმრობა უყვარდა. დრო და დრო მეუღლეებისაგან რჩევაც უთხოვია. ის მომღიმარ სახეს არავისთვის იშურებდა. ის, რაც მას ყველაზე ძალიან აბრაზებდა, ალლაჰის ბრძანებებისა და აკრძალულის მიმართ გამოჩენილი უპატივისმცემლობა იყო.

წმინდა შუამავალი აღნიშნავს, რომ მამაკაცებს ქალების მიმართ, ქალებს კი მამაკაცების მიმართ გარკვეული მოვალეობები აკისრიათ. ქალებთან მიმართე-

ბაში ალლაჰისთვის მათი უფლებების დაცვა უთხოვია. ცოლების მიმართ ფიზიკური შეურაცხყოფის მიმყენებლნი ასე გაუკრიტიკებია. „როგორ იძინებთ ღამით იმ ცოლებთან, რომელთაც დღისით ცემთ, ცოლებს მხოლოდ ცუდნი სცემენ“

ჩვენს შუამავალს ოჯახის საქმეებში დახმარება ძალიან მოსწონდა. ერთერთმა პიროვნებამ წმინდა აიშეს ჰკითხა, თუ რას აკეთებდა წმინდა შუამავალი ოჯახში. მან უპასუხა, რომ შუამავალი საკუთარი სურვილით საშინაო საქმეებით იყო დაკავებული. შუამავალი ტანსაცმელს დაკემსავდა, სახლს დაასუფთავებდა, თხებს მოწველიდა, ბაზარში წავიდოდა, ფეხსაცმელს შეაკეთებდა, აქლემებს დააბამდა და მათ საკვებს მისცემდა.

წმინდა შუამავალი ოჯახის წევრების გართობასა და დასვენებასაც უზრუნველყოფდა, შარიათით დაშვებულ გართობაში მათაც აძლევდა მონაწილეობის მიღების ნებას. რამაზანისა და ყურბნის დღესას-

წაულების ცერემონიალებზე ქალიშვილებსა და ცოლებსაც თან წაიყვანდა. ხაბეშების ერთ-ერთ სადღესასწაულო გამოფენაზე წმინდა აიშესთვის დასწრების ნება მიუცია და დახმარებია კიდევ. წმინდა აიშეს სირბილში შეჯობრებია, მეუღლეებისა და სხვა ოჯახის წევრების ახლობლების მიმართაც კი ყურადღებას იჩენდა. როდესაც ცხვარს დაკლავდა წმინდა ხატიჯეს მეგობრებს ხორცს გაუგზავნიდა. ოჯახის წევრად მიჩნეული ენეს ბინ მალიქის დედისა და ბებიისთვისაც ყურადღება არ მიუკლია.

უდიდესი ალლაჰის ულამაზეს წყალობათაგან შუამავალი შვილს უზენაესი ალლაჰის მიერ ბოძებულ სიკეთედ და საჩუქრად ცნობდა და მათზე, რომლებიც შვილებს მიმართ ყურადღებას არ იჩენდნენ, ამბობდა, რომ ასეთი ადამიანების გულში გულმონყალებას ადგილი არ ექირა.

მუჰამმედ შუამავალს ბავშვები ძალიან უყვარდა. მათ ხელში აიყვანდა და სიყვარულით, სინაზით აკოცებდა. ერთხელაც შუამავალი შვილიშვილებს ჰასანსა და ჰუსეინს კოცნიდა, მასთან ერთად მყოფმა, ერთ-ერთმა საჰაბემ ეს რომ დაინახა, ჰკითხა: “მე ათი შვილი მყავს და არცერთ მათგანისთვის ერთხელაც არ მიკოცნია.” შუამავალმა უპასუხა: “ვისაც წყალობის გრძნობა არ გააჩნია, მას არც ალლაჰი შეინყალებსო”

ბედნიერების ხანაში საყვარელი შუამავალი ბავშვებს ხელში აიყვანდა, აკოცებდა მოეფერებოდა, მათ მიმართ ყურადღებას გამოიჩენდა, გაესაუბრებოდა, უფრო მეტიც, მათთან ერთად ითამაშებდა და გაიხუმრებდა. ბავშვებს საჩუქრებს მიუტანდა, ავადმყოფობის დროს მოინახულებდა, აქლემზე შესვამდა და გაასეირნებდა. მეჩეთში, როდესაც თავის მეგობრებთან საუბრობდა, შვილიშვილებს თავისთან მოუხმობდა და საუბრის დროს მათ დიდი სიყვარულით აკოცებდა. როცა ხელთ რაიმე ხილი ჰქონდა, მას მათგან ყველაზე უფრო პატარას გადასცემდა.

გზად შემხვედრ ბავშვებს მიესალმებოდა და მათ სირბილში შეეჯიბრებოდა. თავდახრილ ან დამწუხრებულ ბავშვს თუ შენიშნავდა, მის მიმართ დიდ ყურადღებას

გამოიჩენდა და მაშინვე მისი დარდის გაქარწყლებისათვის იზრუნებდა. როგორც მას უყვარდა ბავშვები, ასევე პატარებსაც ის ძალიან უყვარდათ, გზად სადაც დაინახავდნენ, მისკენ გაიქცეოდნენ. ალლაჰის შუამავალი კი მაშინვე ყურადღებით შეხედებოდა, თითოეულის მიმართ პატივისცემას გამოიჩენდა და მათ ორივე ლოყაზე აკოცებდა. ერთ-ერთი ბავშვს მოუკვდა ჩიტი, რომელსაც ის გალიაში უვლიდა. როდესაც ეს ამბავი შუამავალმა გაიგო მასთან სახლში მივიდა, მისი ნუხილი გაიზიარა დამიუსამძიმრა. შუამავლის მხრიდან ასეთი სიყვარული და პატივისცემა მხოლოდ მუსლიმანი ბავშვებით არ შემოიფარგლებოდა. ის ყველა ბავშვის მიმართ სიყვარულსა და პატივისცემას იჩენდა.

შუამავალს საკუთარი შვილებიდან ბიჭები, ალლაჰის განგებით, მცირეწლოვანნი გარდაიცვალნენ, ფატიმას გარდა სხვა ყველა შვილი მის სიცოცხლეში დაიღუპა, ხოლო წმინდა ფატიმა კი შუამავლის გარდაცვალებიდან ექვსი თვის შემდეგ ეწვია მას. შუამავალს, როგორც სანიმუშო მამას, შვილების შეძენა უხაროდა, ხოლო მათი გარდაცვალება უკიდურესად ამწუხრებდა. იგი შვილების აღზრდითა და განათლებით ინტერესდებოდა, ხოლო თავისი შვილების ძიძას ხურმის ბალი გამოუყო.

როდესაც შუამავალმა გაიგო, რომ შვილი, იბრაჰიმი სიცოცხლის უკანასკნელ წუთებში იყო, მაშინვე შინისკენ გაეშურა, სახლში შევიდა, იბრაჰიმი ხელში აიყვანა და მწუხარებისაგან ატირდა. იქვე მყოფებმა ეს რომ შენიშნეს, მას ჰკითხეს: „ალლაჰის შუამავალი რას აკეთებთ, თქვენც ტირიხართ?“ მან კი ასე უპასუხა. „გული დანადვლიანდება, თვალიდან ცრემლი ჩამოვარდება, მაგრამ არასოდეს გამჩენის მოუწონარ სიტყვას არ ვიტყვით“. ამ სიტყვების გაგონებაზე იქვე მყოფებმა თქვეს: „გეფიცებით იბრაჰიმის გარდაცვალების გამო ძალიან ვწუხვართ“.

შვილიშვილები ჰასანი და ჰუსეინი მას ძალიან უყვარდა, მათ მხრებზე შეიჯენდა და ასეირნებდა. ერთ დღესაც საყვარელი შუამავალი ნამაზის ლოცვისას სეჯდეზე იყო, როცა შვილიშვილთაგან ერთ-ერთმა

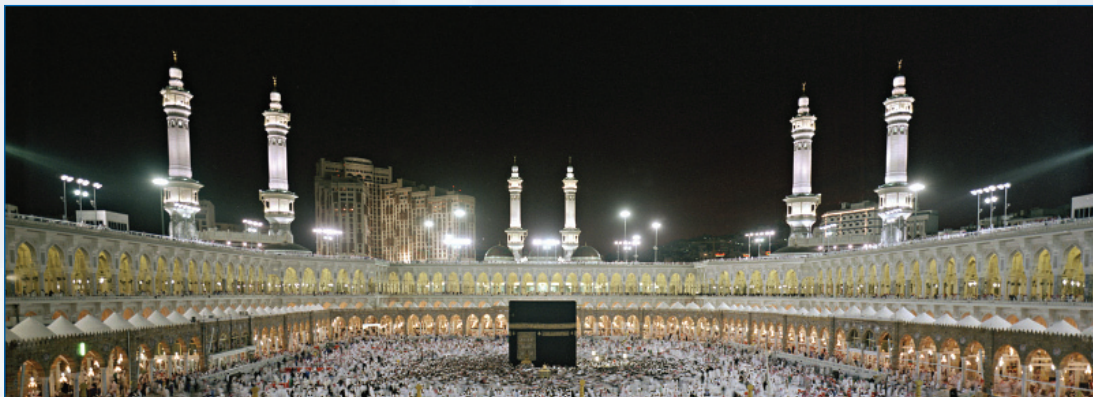

მასთან მიირბინა და ზურგზე შეაჯდა. სანამ შვილიშვილი ზურგიდან არ ჩამოვიდა, შუამავალი სეჯდედან არ ამდგარა.

წმინდა ალი (ალლაჰი იყოს მისგან კმაყოფილი) გადმოგვცემს: „წმინდა შუამავალი ჩვენს სანახავად იყო მოსული, ის ღამე ჩვენთან დარჩა. ღამით ჰასანმა გაიღვიძა და წყალი მოითხოვა, შუამავალი მაშინვე წამოდგა ჭურჭლიდან წყალი ამოიღო და ბავშვს მიუტანა, ამ დროს ჰუსეინაც გაეღვიძა და ბაბუას მოტანილ წყალს წაეტანა, მაგრამ შუამავალმა ჭურჭელი ჰასანს გაუწოდა, ამის დამნახავმა ფატიმამ, მამას უსაყვედურა, ჰუსეინზე ძლიერ შენ ჰასანი გიყვარსო, რაზეც წმინდა შუამავალმა უპასუხა: „ეგ არაფერ შუაშია, უბრალოდ, ჰასანმა პირველმა მოთხოვა.“

იმ პერიოდში ქალიშვილებს ვაჟებისგან განასხვავებდნენ. მუჰამედ შუამავალმა ვაჟების მალა დაყენების შეგნება მოსპო და ქალ-ვაჟის ერთმანეთისგან განმსხვავებელნი ამ სიტყვებით გააკრიტიკა, „ალლაჰის გეშინოდეთ, ყველა შვილთან მიმართებაში სამართლიანნი იყავით“. „უეჭველია,

შუამავალს საკუთარი შვილებიდან ბიჭები, ალლაჰის განგებით, მცირეწლოვანნი გარდაიცვალნენ, ფატიმას გარდა სხვა ყველა შვილი მის სიცოცხლეში დაიღუპა, ხოლო წმინდა ფატიმა კი შუამავლის გარდაცვალებიდან ექვსი თვის შემდეგ ეწვია მას. შუამავალს, როგორც სანიმუშო მამას, შვილების შეძენა უხაროდა, ხოლო მათი გარდაცვალება უკიდურესად ამწუხრებდა. იგი შვილების აღზრდითა და განათლებით ინტერესდებოდა, ხოლო თავისი შვილების ძიძას ხურმის ბალი გამოუყო.

რომ ალლაჰს, ისინი უყვარს, ვინც ყველა შვილს ერთნაირად კოცნის“

შუამავლის შვილებს ერთმანეთი ძალიან უყვარდათ. დროს ერთად ატარებდნენ, ერთად თამაშობდნენ. ოჯახში რომ სიხარულსა და მხიარულებას ემეფა ამისათვის შუამავალი დიდ ყურადღებას იჩენდა, ოჯახის გასახარებელ და მათ მოსაწონ საქმეებს აკეთებდა. შუამავალს წმინდა ფატიმა განსაკუთრებით უყვარდა და მის მიმართ განსაკუთრებულ ყურადღებას იჩენდა. შუამავალი ამბობს: „ფატიმა ჩემი სხეულის ნაწილია, რაც მას წყენს ის ყველაფერი მწყინს მეც, რაც მას ახარებს, მეც ყველაფერი მახარებს.“

წმინდა შუამავალი როცა სადმე წასვლას დააპირებდა, ფატიმას კარებს მიადგებოდა და მას გამოემშვიდებოდა, უკან დაბრუნებისას კი, თავდაპირველად, წმინდა ფატიმას მოიკითხავდა. როდესაც შუამავალს ქალიშვილი ესტუმრებოდა ის ფეხზე წამოდგებოდა, შვილს შუბლზე აკოცებდა, ამბავს გამოკითხავდა და მისთვის განკუთვნილ ადგილზე დააჯენდა.

მოკლედ რომ ვთქვათ, საყვარელი შუამავალი არა მხოლოდ მორწმუნეებს, არამედ მთელ კაცობრიობას და, უფრო მეტიც,

სამყაროს წყალობად მოეველინა. ზემოთ აღნიშნული თვისებებით წმინდა შუამავალი მეუღლეთა მიმართ ძალიან თავაზიანი, გულკეთილი, სიყვარულით სავსე და მომთმენი იყო. შუამავალი, რომელიც რაც უნდა მომხდარიყო მაინც ილიმებოდა, ოჯახის წევრებს არ უსაყვედურებდა, ოჯახში სახეს არ მოღუშავდა, თუ საჭირო იყო მეუღლეებს ეხუმრებოდა კიდეც და წვეულებაზეც კი ესწრებოდა. თავის მეგობრებსაც მეუღლეებთან ერთად ხუმრობასა და მხიარულებისაკენ მოუწოდებდა. წმინდა შუამავალი ბავშვების მიმართაც ზედმეტწევნიტ გულთბილი, ალერსიანი, მომთმენი, მოსიყვარულე და დიდაქტიკური იყო. მათ ყოველთვის მოეფერებოდა, გაახარებდა და დროდადრო მათთან თამაშშიც ჩაერთვებოდა ხოლმე.

ჩვენი მოვალეობაა მყარად დავდგედ და სიმართლე ვილაპარაკოთ, პატივისცემითა და სიყვარულით აღსავსე მეუღლეებით მხიარული ატმოსფეროში, ჩვენი მატერიალური და სულიერი მემკვიდრეები - შვილები საუკეთესო ფორმით უნდა ავღზარდოთ. ამ საკითხებთან დაკავშირებით, საყვარელი შუამავალის პრინციპებით ხელმძღვანელობა და ამ მოვალეობას სრულიად გაგვიადვილებს. ■

ოჯახში მამაკაცების საეკონომიკური საკითხები

გიორგი ჯამლაძე

ოჯახური ბედნიერება ღვთისმოსავი მამის მმართველობაზეა და-
მოკიდებული. ასეთი მამა ისაა, ვინც ოჯახის საარსებო საშუალებე-
ბისა და აღზრდა-განათლების მიმართ ზედმინევენით ყურადღებიანი
და შინაურების მიმართ სამართლიანია. ამისათვის კი საჭიროა, რომ
მამა იყოს, განათლებული, გამჭრიახი, სხარტი, გამოცდილი, მოხერხ-
ებული ზნეკეთილი და რაც მთავარია გულწრფელი მორწმუნე.

მამაკაცმა, სანამ დაქორწინების შესახებ გადაწყვეტილებას მიიღებს, უპირველეს ყოვლისა, ჰქონდეს საარსებო საშუალების მოპოვება უნდა შეძლოს. შემდეგ ისიც უნდა უზრუნველყოფს, ვისთან ერთადაც ოჯახის შექმნას აპირებს. ჩვენი სარწმუნოება, ოჯახის საარსებო საშუალებით უზრუნველყოფას მამაკაცს ავალდებულებს და ამიტომაც, მემკვიდრეობის გაყოფის დროს უფრო მეტი წილს მას აკუთვნებს. . გამომდინარე აქედან, თუკი მამაკაცს საკუთარი თავის უზრუნველყოფის საშუალება გააჩნია, მაშინ შესაძლებელია, დაოჯახებისკენაც ნაბიჯი გადადგას. ხოლო იმ მამაკაცის მხრიდან, რომელიც საკუთარ თავსაც კი ვერ უზრუნველყოფს, სხვებისთვის ცხოვრების იმედის გაცრუება არ იქნება მართებული საქციელი. ამასთან ერთად, ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ ვინც ეკონომიური სიდუხჭირის გამო ვერ ქორწინდება, მაგრამ ფიქრობს, რომ დაოჯახების შემთხვევაში რწმენას განიმტკიცებს და უფრო რელიგიურად შეძლებს ცხოვრებას, ასეთ პიროვნებას უზენაესი ალლაჰი დაეხმარება და საქმეს გაუადვილებს. ვინაიდან, როდესაც ყოვლისშემძლე ალლაჰი თავისი წყალობის უსაზღვრობას გვახსენებს, დაუქორწინებელთ დაოჯახ-

ებისკენ მოუწოდებს და ბრძანებს:

„თქვენ შორის, დაუქორწინებლები, მონები, მხევლები და შეძლების უნარიანები დააოჯახეთ. თუკი ისინი უქონელნი არიან, უზენაესი ალლაჰი თავისი წყალობით მათ გაამდიდრებს. ალლაჰის წყალობა უსაზღვროა და ის მისი ცოდნა ყოვლისმომცველია. (სურა ნური, აიათი, 32)

როგორც წმინდა აიათიდან ჩანს, საზოგადოების წევრი, დაქორწინების საშუალების მქონენი, რაც შეიძლება მალე უნდა დაოჯახდნენ. ამასთან ერთად ისინიც უნდა დაოჯახდნენ, ვისაც ამის საშუალება არ გააჩნია. დაოჯახებაში ღარიბებისთვის გაწეული დახმარება ისლამური საზოგადოების მოვალეობაა. ეს უაღრესად დიდი სიკეთის კარია. ასეთი ქველმოქმედების

ნიადაგზე საზოგადოების ნამუსი და უმნიკვლობა დაცული იქნება. უმნიკვლობა ადამიანისთვის ბოძებული უმნიშვნელოვანესი თვისებაა. შეუძლებელია სხვა არსებებში ნამუსის საკითხზე ფიქრი, ამიტომ თუკი პიროვნება ამ ადამიანურ თვისებას დაკარგავს, მაშინ იგი სხვა არსებებს გაუტოლდება. ოჯახის შექმნის დროს, სოციალური თვასაზრისით, ორივე მხარის ურთიერთთანასწორობას უნდა მიექცეს ყურადღება. დასაქორწინებელი მამაკაცი და ქალი არა მხოლოდ ეკონომიკური შესაძლებლობებით, არამედ სილამაზის, ადათ-წესებისა და უფრო მეტიც, განათლების მიხედვითაც თანასწორნი უნდა იყვნენ. თუკი თანასწორობას ყურადღება მიექცევა, მაშინ ოჯახის დანგრევის ალბათობაც

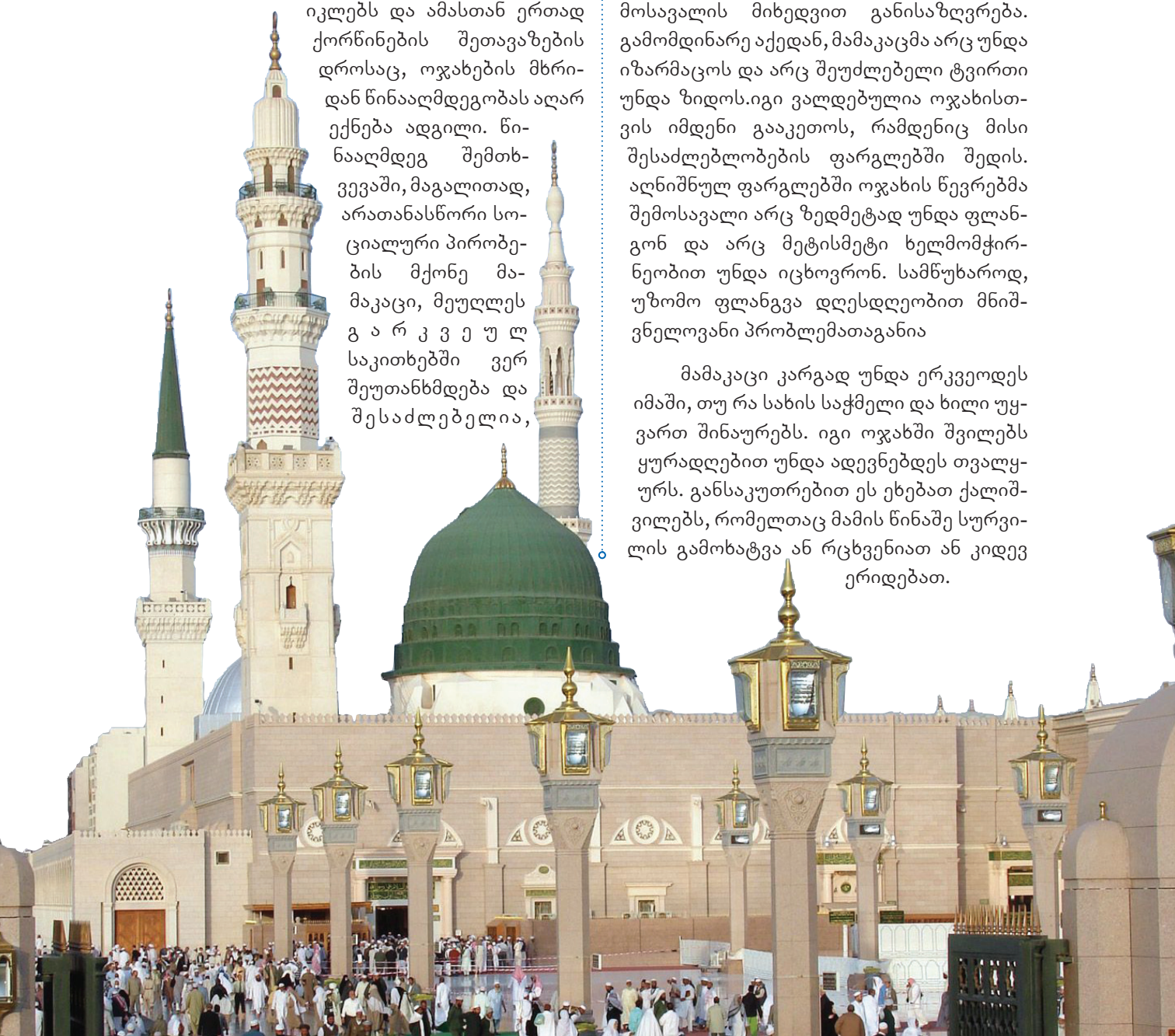
იკლებს და ამასთან ერთად ქორწინების შეთავაზების დროსაც, ოჯახების მხრიდან წინააღმდეგობას აღარ ექნება ადგილი. წინააღმდეგ შემთხვევაში, მაგალითად, არათანასწორი სოციალური პირობების მქონე მამაკაცი, მეუღლეს გარკვეულ საკითხებში ვერ შეუთანხმდება და შესაძლებელია,

მისი წყენინების საბაზიც გახდეს. მაგრამ თუკი ჭეშმარიტად და გულწრფელად ეყვარებათ ერთმანეთი, შესაძლებელია, ეს დაბრკოლება ღრმა გრძნობამ აღმოფხვრას.

ოჯახები მამაკაცის მატერიალურ მდგომარეობისა და შემოსავლის მიხედვით უნდა შეიქმნას. ოჯახის წევრებს არ აქვთ უფლება, მამისგან მის ხელთ არსებულ შესაძლებლობებზე მეტი მოითხოვონ. მამა ვალდებულია თავისი ჰალალი შემოსავლის მიხედვით ცოლ-შვილი საცხოვრებელით, საარსებო საშუალებებითა და ტანსაცმლით უზრუნველყოს.

ოჯახის სურსათ-სანოვავით მომარაგება მამაკაცის ბალანსირებული შემოსავლის მიხედვით განისაზღვრება. გამომდინარე აქედან, მამაკაცმა არც უნდა იზარმაცოს და არც შეუძლებელი ტვირთი უნდა ზიდოს. იგი ვალდებულია ოჯახისთვის იმდენი გააკეთოს, რამდენიც მისი შესაძლებლობების ფარგლებში შედის. აღნიშნულ ფარგლებში ოჯახის წევრებმა შემოსავალი არც ზედმეტად უნდა ფლანგონ და არც მეტისმეტი ხელმომჭირნეობით უნდა იცხოვრონ. სამწუხაროდ, უზომო ფლანგვა დღესდღეობით მნიშვნელოვანი პრობლემათაგანია

მამაკაცი კარგად უნდა ერკვეოდეს იმაში, თუ რა სახის საჭმელი და ხილი უყვართ შინაურებს. იგი ოჯახში შვილებს ყურადღებით უნდა ადევნებდეს თვალყურს. განსაკუთრებით ეს ეხებათ ქალიშვილებს, რომელთაც მამის წინაშე სურვილის გამოხატვა ან რცხვენიათ ან კიდევ ერიდებათ.

ოჯახის მამამ, შვილების ჩაცმულობასაც უნდა მიაქციოს დიდი ყურადღება. არ უნდა ისარგებლოს უმეცრული ლოგიკით „ბავშვია თავისი სიამოვნებითა და გემოვნებით ჩაიცვასო“ და ქალიშვილებს დეკოლტირებული ან ბიჭური ტანსაცმლის ჩაცმის უფლება არ უნდა მისცეს. თორემ დროთა განმავლობაში ასეთ ჩაცმულობას შეეჩვევიან და შემდგომში მამას ძალიანაც რომ უნდოდეს, ვეღარ გადააჩვენებს, ეს კი იმის მიზეზი გახდება, რომ ბავშვების შინაგანი სამყარო მოინამდება. გამომდინარე აქედან, ქალიშვილებს შარიათით დაწესებული ჩაცმულობა პატარაობიდანვე უნდა შევაჩვიოთ. ამასთან ერთად ასეთი ჩაცმულობის მნიშვნელობა კარგად უნდა შევამეცნებინოთ. წინააღმდეგ შემთხვევაში არასწორი მიმართულებები, ქალურ ღირსებას ზიანს მიაყენებს. უნდა ვიცოდეთ და არასოდეს უნდა დავივიწყოთ რომ ქალისთვის ჩაცმულობა, ნამუსის დაცვის საშუალებასთან ერთად სინატიფის, სინარნარისა და დახვეწილობის გამოხატულებაა. წინდახედული და საჭიროებისამებრ ჩაცმული ქალბატონები, გარშემომყოფთათვის ყოველთვის სიდინჯისა და დარბაისლობის მაგალითები არიან. მათ მიმართ გულებში მხოლოდ და მხოლოდ პატივისცემის გრძნობა ილვიძებს.

ზნეობრივი თვალსაზრისით, ცოლისა და შვილების, რელიგიური ჩამოყალიბება, მათი სათანადო აღზრდა განათლება საწუთრო და საიქიო ბედნიერების მოსაპოვებლად, მამაკაცისთვის დაკისრებული მნიშვნელოვანი მოვალეობაა. ამ ვალდებულებას უზენაესი ალლაჰი წმინდა ყურანში შემდეგნაირად გვაცნობებს:

„ჰოი, თქვენ რომელმაც ირწმუნეთ! საკუთარი თავი და ოჯახი, იმ ცეცხლისგან დაიცავით, რომლის საწვავი ადამიანები და ქვებია“. (სურა თაჰრიმი, აიათი 6)

ეს წმინდა მოვალეობა, ცოლ-შვილიდან იწყება და ნათესავებზე, მეზობლებზე, მეგობრებსა და თანდათანობით მთელ სამშობლოზე ვრცელდება.

ოჯახის მმართველი მამა ვალდებულია ოჯახის წევრებს გულში, ღვთისმსახურებისადმი ენთუზიაზმი ჩაუნერგოს. ხოლო შემდეგ ამქვეყნიური და საიქიო ცხოვრების წესები და კულტურა ასწავლოს. გამომდინარე აქედან, შვილები, შესაბამის ასაკს რომ მიაღწევენ, სასკოლო არდადეგების დროს ყურანის შემსწავლელ კურსებზე უნდა ვატაროთ. განსაკუთრებით ქალიშვილებისთვისაა საჭირო. არასოდეს უნდა დავივიწყოთ რომ მშობლების მიერ შვილებზე დასატოვებელი ყველაზე მნიშვნელოვანი და აუცილებელი საიქიო მეშვეობაა. რა ბედნიერები არიან ის მშობლები რომლებიც შვილებს ყურანის კულტურით შემოსავენ და ჰაფიზობას (წმინდა ყურანის თავიდან ბოლომდე ზეპირად მცოდნე) შეასწავლიან. წმინდა ჰადისში შემდეგნაირად არის ნაბრძანები:

„ვინც ყურანს იკითხავს და მისი კანონების დაცვით იცხოვრებს, განკითხვის ღლეს თავის მშობლებს თავზე გვირგვინს დაადგამს. გვირგვინის სხივი იმაზე უფრო ღამაზე და მნათობია ვიდრე ამ ქვეყნად სახლის ფანჯარაში მოხვედრილი მზის სხივი. მაშ როგორი იქნება მისი ნათება, ვინც

ყურანი თავად იკითხა და მისი კანონების დაცვით იცხოვრა? იფიქრეთ ამაზე!“ (ებუ დავუდ, ვითირ, 14)

დღეს უამრავი ოჯახი შვილებისთვის უცხო ენის შესასწავლად უამრავ ჯაფას ხარჯავს. სხვადასხვა უცხოური ენების ცოდნაში მოსწავლეთა შორის ოლიმპიადები ტარდება და მასში რომ შვილებმა მონაწილეობა მიიღონ, ამისათვის არანაირ ხარჯს თავს არ არიდებენ. რაოდენ სამწუხარო ფაქტია, რომ ყურანის შესწავლას უმრავლესობა უგულვებელჰყოფს და ამისათვის საჭირო ყოველგვარ ხარჯსაც გაურბის. უფრო მეტიც, ამას ირონიულად უყურებენ და ღვთიური სიტყვის შესწავლას ბოლო

შესასრულებელი. იმ ბავშვების მომავალი, რომლებიც ტელევიზორის, ინტერნეტისა და სხვა საშუალებებით ამორალური პროგრამებით ერთობიან, ფრიად სავალალოა, ხოლო შვილების ასეთი სულიერი მდგომარეობით კმაყოფილი მშობლები, საიქიოში უდიდეს სასჯელს უნდა ელოდნენ. რაოდენ სამწუხაროა ის რეალური ფაქტი, რომ მუსლიმი ნორჩი ბავშვი, რამდენიმე ადგილობრივი ან უცხო სპორტსმენის და მსახიობის ბიოგრაფიას იზეპირებს და ყველაფერში მათ მიბადვას ცდილობს, მაშინ როცა ჭეშმარიტი გზის გამკვლევის, უკეთილშობილესი შუამავლების სახელებიც კი არ იცის ასეთი ბავშვები საუკეთესო და სამაგალ-

პლანზე აყენებენ. თუმცა ადამიანისთვის ყველაზე მნიშვნელოვანი წარმატება გარდაცვალების შემდეგ საიქიო ცხოვრების დამოცველი და კეთილად მომგონებული შთამომავლობის დატოვებაა.

მშობლების მიერ მოვალეობათა უგულვებელყოფა და შვილებისთვის საჭირო რელიგიური ცოდნის მიუცემლობის შედეგად, მათი შვილები ბოროტებას მოწყურებული მასმედიის შვილებად, მატერიალისტური კონცეფციით იზრდებიან. მათ თითქოს ტელევიზიამ აწოვა ძუძუ, ვარცხნილობასაც მისგან სწავლობენ და მათ ოცნებებსაც ის განსაზღვრავს. ასეთ ვითარებაში კი მშობლებს მხოლოდ მათი სურვილების მომსახურებაღა რჩებათ

ითო ზნეობისგან შორს არიან და მთავარი ადამიანური ღირებულებების შესახებ ყურანისეული წერილებით მაგალითს არ იღებენ. ეს მეტად სამწუხარო სინამდვილე ნიშნავს იმას, რომ შვილებს არა ჩვენ, არამედ სხვები თავიანთი სურვილისამებრ ზრდიან. ე. ი. შვილების მოვლა-პატრონობა მშობლებს რჩებათ, ხოლო სარგებელს კი სხვები თავიანთი ინტერესისთვის იყენებენ. უზენაესმა ალლაჰმა დაგვიფაროს იმისგან, რომ მასმედიიდან შემოსეულმა მტრებმა დღეს გამარჯვება იზეიმონ და ამ წარმატებით გალაღებულნი, ხვალ თავს სულ სხვა მხრიდან დაგვესხან. ამიტომაც იძულებულნი ვართ, ეპოქის უმონყალო კულტურულ და მეცნიერულ ბრძოლაში, შვილებს ისტორიული გამოცდა

განათლების სფეროში წარმატებით ჩავაბარებინოთ. შვილები ჩვენ ღირსების შესაფერისად უნდა ავლზარდოთ, მათი როგორც სულიერი სამყარო, ასევე ჩაცმა-დახურვა და ქცევები სათითაოდ უნდა ვაკონტროლოთ და თვალყური ვადევნოთ.

ისლამი, როგორც რელიგია, ჩაცმულობასაც კი კაცობრიობის ღირსების შესაფერისს აწესებს. მაგალითად, ტანისამოსი არც იმდენად ვიწრო უნდა იყოს, რომ სხეულის კიდურები გამოკვეთილად ჩანდეს და არც იმდენად გამჭვირვალე, რომ სხეულს აშუქებდეს. როდესაც ალლაჰის უკეთილშობილესმა შუამავალმა დაინახა, რომ მართლმორწმუნეთა დედის ძვირფასი აიშეს

და ესმას გამჭვირვალე ტანსაცმელი ეცვა, მისგან სახე იბრუნა და უთხრა:

„ოჰ, ესმა! როდესაც ქალი სრულწლოვანი გახდება, ვალდებულია, თავისი ტანი, სახისა და ხელის მტევნების გარდა, უცხო თვალისგან დაფაროს“ (ეზუ დაჟუდ, ლიბას 31)

ჰადისში მოყვანილი აზრის გათვალისწინება ისლამის, ქალის ღირსებისა და ნამუსის შეუარაცხყოფელ ქმედებებს აბრკოლებს. ქალების ბუნებიდან გამომდინარე, ჩრდილის დაცემისგან მათი დიდებული ღირსების დასაცავად, ცოლქმარმა, ხელიხელჩაკიდებულებმა, დიდი მონდომებით უნდა იბრუნოს.

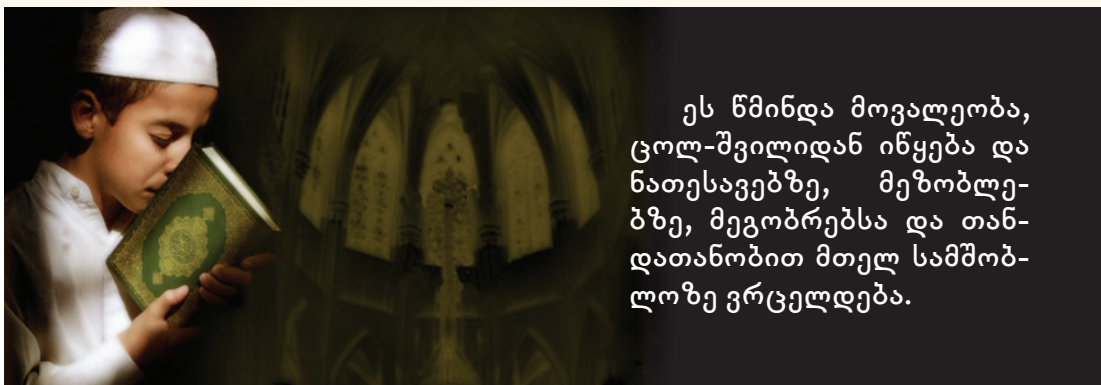
უპირველეს ყოვლისა მამაკაცმა ოჯახი

ყოველგვარი ბოროტებისაგან უნდა დაიცვას. ოჯახი ისეთი რალაცებისგან, რაც რელიგიურ და ზნეობრივ ფასეულობას შელახავს, შორს უნდა დააყენოს. მაგალითად: ტელევიზიის ამორალური გადაცემებს, სიტყვაბილნ და უცენზურ წიგნებს, ჟურანლ-გაზეთებს შვილები უნდა განარიდოს.

მამაკაცი რელიგიური საკითხის მიმართ ზედმინეწნით ყურადღებიანი უნდა იყოს. ოჯახის წევრებთან ურთიერთობაში, მათ შეცდომებსა და დანაშაულებებს არა აგრესიულად, არამედ გულისხმიერად და მპატიებლურად უნდა მიუდგეს. ცოლის საიდუმლო და ნაკლოვანებები არავის უნდა გაუშხი-

ლოს. მამაკაცი ოჯახის წევრების რელიგიურ ნაკლოვანებებსა და დაუდევრობებს სერიოზულობით უნდა აკვირდებოდეს, უმეცრებისა და სიზარმაცის შემთხვევაში სიტუაცია მტკიცედ უნდა დაარეგულიროს. ცოლისა და შვილების რელიგიური სწავლა განათლებისა და ღვთისმსახურების ნაკლოვანებების აღმოსაფხვრელად ყველაფერი უნდა იღონოს. ზემოთ აღნიშნული, თითოეული საკითხი, ოჯახის მართვის თვალსაზრისით, მამაკაცის კოპეტენციაში შედის.

მამაკაცები ოჯახის წევრების წინაშე ტკბილმოუბარნი უნდა იყვნენ და ლამაზი სიტყვებით მათი გულები უნდა მოიგონ. უკეთილშობილესი შუამავალი ბრძანებს:

ეს წმინდა მოვალეობა, ცოლ-შვილიდან იწყება და ნათესავებზე, მეზობლებზე, მეგობრებსა და თანდათანობით მთელ სამშობლოზე ვრცელდება.

„თქვენს შორის საუკეთესო ის არის, ვინც ოჯახის წევრების წინაშე ტკბილად-მოუბარი და კეთილია.“ (თირმიზი, რადა, 11. გარდა ამისა იხილეთ, ებუ დავუდ, სუნ-ნეთ, 15; იბნი მაჯე, ნიქაჰ 50)

მამაკაცმა ოჯახის მართვისა და საყოფაცხოვრებო უზრუნველყოფის საკითხებთან დაკავშირებით ცოლთან უნდა მოითათბიროს. გამომდინარე აქედან, ცოლს შეუძლებელი რამ არ უნდა დააკისროს. მას დრო და დრო ბავშვების აღზრდაში დახმარება უნდა გაუწიოს, ვინაიდან ქალს, დილიდან საღამომდე, ბავშვების მოვლა და ამასთან ერთად საჭმლის მომზადება საკმაოდ ღლის. ამ მძიმე ტვირთის ზიდვაში მათზე დახმარება ურთიერთსიყვარულსა და პატივისცემას მნიშვნელოვნად გაზრდის. ქმარმა ცოლი როგორც პირისპირ, ასევე ზურგს უკანაც უნდა დალოცოს. როდესაც სადმე შორს წასვლას დააპირებს, ცოლს აუცილებლად უნდა გააგებინოს და ამასთან ერთად ქალის უცოდინრად უცხო პიროვნება სტუმრად ოჯახში არ უნდა მიიყვანოს. გარდა ამისა, ცოლს უცხო პიროვნების წინაშე წარდგენა და მასზე მომსახურება არ უნდა დაავალდოს. ყოველთვის უნდა ერიდოს, რომ ცოლი შეუსაბამო გარემოსგან შორს ყავდეს.

როგორც ვიცით ისლამმა ოჯახი მამაკაცს ამანათად ჩააბარა და მას როგორც სულიერი ასევე მატერიალური საკითხებზე პასუხისმგებლობებიც დააკისრა.

მამა ოჯახის ბედნიერებისთვის ზეცად მოკაშკაშე მზეა, დედა- გულის ბრწ-

ვინვალება, უმნიშვნელობის ბუმბული და ვერცხლს დამსგავსებული მთვარე, ხოლო შვილები სათნოებით აღსავსე, ზეცაზე გამოკიდებული, მარგალიტით მოციმციმე ვარსკვლავები არიან.

მამა, რომელმაც ჭკუა-გონება, ნებისყოფა, ცოდნა და გამოცდილება ოჯახის წევრების განათლებასა და კეთილდღეობას მიუძღვნა, სიყვარულს, პატივისცემას, დაფასებასა და მორჩილებას რა თქმაუნდა იმსახურებს. მის მიმართ გამოჩენილი ურჩობა, ღალატი, უმადურობა ნამდვილად დიდი უსამართლობაა.

გამომდინარე აქედან, წმინდა შუამავალი ბრძანებს:

„უზენაესი ალლაჰის კმაყოფილება მამის კმაყოფილებაში, რისხვა და სასჯელი კი მამის ბრახსა და განწყრომაშია დაფარული.“ (თირმიზი, ბირრი, 3)

ოჯახის მმართველის ამპლუაში მყოფი მამაკაცის მიმართ, ცოლი და შვილები ყოველთვის და მუდამ მორჩილებითა და პატივისცემით უნდა იყვნენ განმსჭვალულნი. ვინაიდან მწუხარებით სავსეა ის საღამო, როდესაც ისინი მამის გარეშე დარჩებიან. მამის ოჯახში ყოფნის საჭიროება მაშინ უფრო მძაფრად იგრძნობა, როცა ის იმქვეყნად წავა.. ამიტომაც მამები მაშინ უნდა დავაფასოთ, როდესაც ჯანმრთელი და ცოცხალნი არიან. შარიათით დაშვებულ საკითხებში მათ მორჩილება და პატივისცემა არ უნდა მოაკლდეთ. ■

წმინდა შუამავლის ხანა, რომელშიც პყვოდლა ისლამური ცივილიზაცია

თეიმურაზ გოგიაძე

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

ისლამის ისტორია

გაგრძელება. (დასაწყისი იხილეთ: „ჟურნალი ახალი მთვარე“ №15)

ძვირფასო მკითხველო, ჟურნალ „ახალი მთვარის“ წინა ნომერში მოგიტოხრეთ, ისლამამდელ პერიოდზე და იმ შემზარავ სულიერ წყვდიადზე, რომელშიც ადამიანები უსაზღვროდ გაბოროტებული იყვნენ, უზენაესი ალლაჰის მიერ გარდმოვლენილი კანონები მივიწყებული ჰქონდათ და უზარმაზარი ეგოისტური სწრაფვები ამოძრავებდათ. ასევე აღვნიშნეთ ისიც, რომ ამ დროს სიმშვიდის, ბედნიერებისა და სიხარულის ერთადერთი წყარო - „თევზიდი“ (ერთი ღმერთის რწმენა) დამშრალიყო. ურწმუნოების ქარიშხალს გულებიდან ჭეშმარიტი რწმენა ამოეგლიჯა და მის ნაცვლად იქ კერპთაყვანისმცემლობა ჩაენერგა. გითხარით იმის შესახებაც, რომ ამ პერიოდში მივიწყებული იყო გამჩენი ღმერთის მიერ მუსა შუამავალზე გარდმოვლენილი რჯული, ხოლო ამ რჯულის კანონების შემცველი წმინდა წიგნი — თორა მოკვდავთა მსახვრალ ხელს ძირფესვიანად შეეცვალა. ისრაელის შვილები ერთმანეთს გადამტყრებოდნენ.

ყველაფერ ამის შემდეგ უზენაესმა ალლაჰმა, სამყაროთათვის წყალობად და საზოგადოების სიბნელიდან გამოსაყვანად წმინდა მუჰამედ შუამავალი მოავლინა,

რომელმაც ასეთ მომაკვდიმებელ წყვდიადსა და სიბნელეში მყოფი საზოგადოება ცივილიზაციის მწვერვალზე აიყვანა. წინა ნომერში მოგიყევით, წმინდა შუამავლის ცხოვრება და ის თუ, როგორ მიიღო მან ზეშთაგონება უზენაესი ალლაჰისგან.

როცა სამყაროთა სიამაყემ უზენაესი ალლაჰისგან ზეშთაგონება მიიღო, ამით შემკრთალი, გულის თრთოლვით წმინდა ხატიჯესთან დაბრუნდა და დაჟინებით „დამაფარეთ, დამაფარეთო!“ — ო იმეორებდა. ცოტა ხანი დაისვენა, შემდეგ კი თავს გადამხდარი ხატიჯეს მოუთხრო. ამ დროს აღელვებულ და შეშინებულ შუამავალს მხოლოდ ის აწუხებდა, რომ მის შუამავლობის მისიას ხალხი არ დაიჯერებდა. როდესაც თავისი დაედის მიზეზი ხატიჯეს გაანდაო, ცოლმა მიუგო:

„ალლაჰს ვფიცავ, იგი შენ არასოდეს შეგარცხვენს, რადგან შენ ნათესავებს მფარველობ, უძლურების ტვირთს ეზიდები, ღარიბებს კვებავ, სტუმარს უმასპინძლები, წამოჭრილ უთანხმოებებს სამართლიანად წყვეტ. შენ თავდაპირველად მე დაგემოწმები, ალლაჰის გზაზე პირველად მე დამპატიჟე!“ ამგვარად, პირველ მუსლიმი და შუამავლის მხარდამჭერიც ხატი-

ჯე გახდა. წმინდა ხატიჯემ მას უთხრა:

ამის შემდეგ ხატიჯემ წმინდა შუამავალთავის ბიძაშვილ — ვარაყა იბნ ნევეფელთან წაიყვანა. ეს უკანასკნელი ისლამამდელ ბნელ ხანაში, განსაკუთრებული სიბრძნით გამოირჩეოდა. საკმაოდ მოხუცი უკვე დაბრმავებულიყო მაგრამ კერპებს თაყვანს არ სცემდა, ქრისტიანი იყო და ივრითიც კარგად იცოდა. წმინდა ხატიჯემ მას უთხრა:

„ბიძაშვილო, ყურადღებით მოუსმინე, მუჰამმედი რას ამბობს.“

ვარაყა დაინტერესდა და იკითხა: „რა მოხდა?“

ალლაჰის შუამავალმა უამბო რაც თავს გადახდა.

ვარაყას სახე, რომელსაც ბოლო დროის ჭეშმარიტება უკვე აღექვა, თავდაპირველად ღიმილით განათდა, შემდეგ ღრმა ფიქრებს მიეცა. შემდეგ უთხრა:

„შენ ვინც ნახე, ჯებრაილია, რომელიც ალლაჰმა მუსას გამოუგზავნა. ეჰ, ქადაგებას რომ შეუდგები ნეტავ, მაშინ ახალგაზრდა ვიყო, როცა შენი მოდგმა სამშობლოდან გაგაძევებს, ცოცხალი ვიყო და დაგეხმარო.“

ალლაჰის შუამავალმა გაოცებით ჰკითხა:

„ისინი მე სამშობლოდან გამაძევენ?“

„დიახ, თითქმის ყველა შუამავალი, რომელმაც სარწმუნოება იქადაგა, აიძულეს და სამშობლოდან გააქციეს. შენს

შუამავლობას თუკი მოვესწრები აუცილებლად დაგეხმარები.“

ამ შეხვედრის შემდეგ დიდი დრო არ გასულა, ვარაყა გარდაიცვალა. ზეშთაგონებაც ერთხანს შეწყდა.

ალლაჰის შუამავალზე გარდმოვლენილი პირველი ზეშთაგონება ინწყება სიტყვით „ნაიკითხე“, რაც ისლამში სწავლა-განათლების მნიშვნელობას, აბსოლუტურად ნათლად და მკაფიოდ უსვამს ხაზს. კითხვა მარტო ყურანის აიათების ნაიკითხვას როდი ნიშნავს. მუსლიმმა ალლაჰის აიათებთან ერთად სხვა ყველაფერიც უნდა ნაიკითხოს. ნაიკითხე უდიდესი ღმერთის სახელით, რომელმაც ადამიანი შედედებული სისხლისგან შექმნა, მას მისცა შესაძლებლობა ყველაფერი წაეკითხა, განათლებულიყო, გაეგო, აეხსნა და ეცხოვრა. ნაიკითხე ალლაჰის სახელით, რომელმაც ადამიანს მიანიჭა წყალობა და კითხვის შესაძლებლობა! ნაიკითხე იმისათვის, რათა ისწავლო!

პირველად ზეგარდმოვლენილ აიათებიდან ასეთი დასკვნის გაკეთებაა შესაძლებელი:

ყველა საქმე ალლაჰის სახელით უნდა დაიწყოს. ერთი წვეთი სისხლისგან, უნიკალური ფორმით შექმნილმა ადამიანმა მის წინაშე არარაობა და უძლურება არ უნდა დაივიწყოს.

როდესაც წმინდა მუჰამმედს, პირველი ზეშთაგონება მოეწვინა და შუამავლის მისია დაეკისრა, იგი თავისი მოვალეობის შესრულებას მყისვე შეუდგა.

ადამიანის თანდაყოლილი მიდრეკილებაა, მიზაძოს ისეთ პიროვნებას, რომლის მიმართაც აღფრთოვანებასა და სიყვარულს განიცდის. გამომდინარე აქედან, საჭიროა, რომ ადამიანი ყოველთვის გაჰყვეს მას, ვინც მისთვის სრულყოფილების ეტალონია. ამიტომაც უზენაესმა ღმერთმა ადამიანის მოდგმას მხოლოდ წიგნები კი არა, ამ წიგნების ცოცხალი გამოხატულება, განსაკუთრებული თვისების მატარებელი შუამავლებიც, ანუ მისაბაძი მაგალითებიც მოუვლინა.

ეს სამაგალითო პიროვნებები რწმენის, ცოდნის, მორალისა და ქცევის თვალსაზრისით, თუ სხვა მხრივ, სრულყოფილებას ასხივებდნენ. მართლაც, კაცობრიობის ისტორიაში შუამავალთაგან თითოეულმა სამაგალითო მორალის მწვერვალს მიაღწია და ადამიანებს არაჩვეულებრივი სამსახური გაუწია.

მაგალითად, თუ თვალს გადავავლებთ **წმინდა ნოეს** ცხოვრებას, უპირველეს ყოვლის მის მიერ რწმენის ქადაგება, მისი გამძლეობა, მოთმინება და ურწმუნოების წინააღმდეგ სასტიკად ამხედრებაა თვალშისაცემი.

წმინდა იბრაჰიმმა ცხოვრება წარმართებსა და კერპთაყვანისმცემლებთან დაუნდობელ ბრძოლაში გაატარა.

წმინდა მუსამ ცხოვრება უსამართლო, სასტიკ ფარაონსა და ბოროტების წინააღმდეგ ბრძოლას შეაღია. მის მიერ გადმოცემული შარიათიც მორწმუნეთათვის საზოგადოებრივი სიმშვიდის საფუძვლად იქცა.

წმინდა ისას განსაკუთრებული თვისებაა ადამიანების მიმართ გულისხმიერე-

ბისა და თანაგრძნობის გამოხატვა, ის საზოგადოებას ურთიერთშენწყალებისა და მორჩილებისაკენ მოუწოდებდა.

სამყაროს სიამაყე **წმინდა მუჰამმედი** კი მანამდე მოვლენილი 124 ათასი შუამავლის ყველა თვისებების მატარებელი იყო. ის საუკეთესო მორალის მწვერვალზე იდგა. მისი ცხოვრება უკიდევანო ზღვაა, სხვა შუამავლების ცხოვრება კი მასში ჩამავალი მდინარეები.

პირველი ზეშთაგონებიდან ექვსი თვის განმავლობაში ზეშაგონების მოსვლა შეწყდა და როცა გაგრძელდა სურა „მუდესსირი“ ზეგარდმოვლინდა. ამ დროს **წმინდა მუჰამმედი** დასასვენებლად იყო წამოწოლილი და მოულოდნელად ზეზე წამოვარდა. ფრიად პატივცემულმა ხატიჯე გაოცდა, მან არ იცოდა რა ხდებოდა, ამიტომაც იკითხა:

— რატომ ადექი, ნუთუ დაისვენე?

— დასვენების დრო უკვე გავიდა!

— უპასუხა და ახლად მოვლენილი ზეშთაგონება ამცნო.

ჯებრაილმა ზეშთაგონების მოვლენის პირველ დღეებში **წმინდა შუამავალს** აბდესის ალება და ნამაზის ლოცვა ასწავლა. უდიდესი ალლაჰისადმი ღვთისმსახურებამ შუამავალს გული გაუხარა და გაუხალისა.

იგი სახლში დიდი სიხარულით დაბრუნდა. ბედნიერი იყო, რადგან ალლაჰმა მას დიდი საჩუქარი მიუძღვნა. ეს სიხარული ცოლსაც გაუზიარა, რომელსაც აბდესის ალება და ნამაზის ლოცვა ასწავლა. ■

გიორგი XI ქართველი მუსლიმი მეფე

როგორც ჩვენი ჟურნალის წინა ნომრებში მოგიტხრეთ, თითქმის, 8 საუკუნის მანძილზე, დაწყებული მე-10 საუკუნიდან 1801 წლამდე, როდესაც რუსეთის იმპერიამ ჯერ აღმოსავლეთ, ხოლო შემდეგ დასავლეთ საქართველოს ოკუპაცია და ანექსია მოახდინა, ჩვენ ქვეყანას ბაგრატიონთა დინასტიის მეფეები მართავდნენ. აქედან 1632-1735 წლებში, ისტორიული კატაკლიზმების შედეგად, ცალკეულ სამეფოებად და სამთავროებად დაქუცმაცებული და დაშლილი, ერთ დროს ძლიერი და გაერთიანებული, საქართველოს ყველაზე დიდ ნაწილს ჯერ ქართლის, ხოლო შემდეგ ქართლ-კახეთის გაერთიანებულ სამეფოს მუსლიმი, ქართველი მეფეები განაგებდნენ. მათ უფლებამოსილებებს სპარსეთის (დღევანდელი ირანის) შაჰები ამტკიცებდნენ.

მოგახსენეთ ისიც, რომ, დაწყებული მეცამეტე საუკუნიდან, მონღოლების, სპარსელებისა და სხვა ათასი რჯულის დამპყრობლების მიერ იავარქმნილმა, გაპარტახებულმა და პრაქტიკულად დაღუპვის პირას მისულმა ქართლმა, და ნაწილობრივ კახეთმაც, ჯერ როსტომის, ხოლო შემდეგ ვახტანგ მეხუთის მეფობის დროს შვეებით ამოისუნთქა და აღმშენებლობის გზას შეუდგა. ვახტანგ მეხუთეს (შაჰნავაზის) გარდაცვალების შემდეგ, 1677 წელს ქართლის ტახტზე ავიდა მისი ძე, რომელიც ისტორიაში გიორგი მეთერთმეტის სახელით შევიდა. მის შესახებ ქართველი მემატიანეები წერდნენ: „იგი იყო მხნე ახოვანი, ძლიერი ძალითა და ტანით, შვენიერ-ჰაერივანი, პირ-მხიარული, ენა-ტკბილი, უხვი და მრისხანე, მოისარ-მოასპარეზე უებრო“. იგი მმართველობის პირველივე წლებიდან ცდილობდა სპარსეთისგან მეტი დამოუკიდებლობა მოეპოვებინა, რაც იქაური შაჰის, სულეიმანის გაღიზიანებას იწვევდა. ბოლოსდაბოლოს საქმე იქამდეც მივიდა, რომ შაჰმა ქართლის

მეფე 1688 წელს ტახტიდან გადააყენა და ქართლი ასევე გამუსლიმებულ, ოღონდ ამჯერად ბაგრატიონთა კახური შტოს წარმომადგენელ ერეკლე ნაზარლი-ხანს ჩააბარა. გიორგი მეთერთმეტე ამ სიტუაციას არ შეეგუა, რამდენჯერმე მეტოქეს ბრძოლაც გამოუცხადა და დამარცხა კიდეც, თუმცა სპარსეთის შაჰისგან ზურგამაგრებული ერეკლე 1688-1703 წ.წ მაინც ქართლის კანონიერ მეფედ ითვლებოდა. ამასობაში სპარსეთში სიტუაცია შეიცვალა და იმ დროს მსოფლიოში ერთ-ერთი უძლიერესი იმპერიის მმართველი შაჰ ჰუსეინი გახდა, რომელმაც გიორგი სატახტო ქალაქში ისპაჰანში გამოიძახა, დიდი პატივით მიიღო და ქართლი მეფობა დაუბრუნა, ოღონდ ისე, რომ მას საქართველოში დაბრუნების უფლება არ მისცა. მან გიორგი მეთერთმეტეს ჯერ ქირმანის ბეგლარბეგობა ჩააბარა და ბელუჯთა ტომების თარეშის ასალაგმავად გაგზავნა ხოლო შემდეგ მთელი იმპერიის ჯარების მთავარსარდლობა უბოძა. ამ დროს ქართლს მოადგილის (ჯანიშინის) რანგში გიორგის ძმისწული, ვახტანგი განაგებდა.

იმ დროს სპარსეთის იმპერიას დიდ და შესამჩნევ ზიანს ავლანთა მრავალრიცხოვანი ტომების შემოსევები აყენებდა და შაჰ-ჰუსეინმაც გიორგი მეთერთმეტის შეუდარებელი მხედართმთავრული ნიჭი და ქართველთა უებრო მეომრული სული პირველ რიგში მათ შესამუსრად გამოიყენა. გამოჩენილი ქართველი ისტორიკოსი ლევან სანიკიძე წერდა: „1704 წელს გიორგი მეფე ქირმანიდან ყანდაჰარისკენ გაემართა 20000-იან სპარსულ მხედრობას მენინავე ძალად 2000 ქართველი მიუძღოდა.. ყანდაჰარსაც მიატანეს. გამოეგება ხალხი და ჯარი ყანდაჰარისა ქართველ ხელმწიფეს, ავლაანელტაგან დაშინებულნი. „ როგორც ქირვანის ქვეყანა მოარჩინაო მტერთა ხელითგან, ღმერთით,

ისე ჩვენც გვიშველის ქართველი მეფე და მისი ქართველობაო“. (ლევან სანიკიძე. „დედა ისტორია“2)

საქართველოს მეფეთაგან უკანასკნელი დიდი გიორგი საქართველოდან შორს იწყებდა მეფობას, მკაცრად, სასტიკად, მაგრამ ამავე დროს სამართლიანად. მან ავლანელთა ტომები, ზოგჯერ ცეცხლითა და მახვილით, ზოგჯერაც დიპლომატიური მოლაპარაკებით, თითქმის, მთლიანად დაიმორჩილა, რითაც შაჰ ჰუსეინის უდიდესი აღფრთოვანება გამოიწვია. მაგრამ გიორგის ასეთი აღზევება, სატახტოში სპარსეთის სახელმწიფოს დიდ მოხელეებს არ მოსწონდათ, მისი შურდათ და მის თავიდან მოსაშორებლად საჭირო მომენტსა და გზებს ეძებდნენ.

ამ დროს ავლანთა ერთ-ერთმა ყველაზე გამოჩენილმა ბელადმა, სახელად მირ ვეისმა გიორგის მორჩილება გამოუცხდა და მის სამსახურში ჩადგა, თუმცა, როდესაც ქართველთა მეფემ მსტოვართაგან მისი მოლაპარაკებით საქმიანობის შესახებ შეიტყო, რაც მირ-ვეისის მიერ აჯანყებისათვის ფარულ მზადებაში გამოიხატა, იგი შეიპყრო და სიკვდილით დასჯის ნაცვლად სპარსეთის სატახტოში შაჰ ჰუსეინის კარზე გაგზავნა. როგორც შემდგომში აღმოჩნდა სწორედ აქ დაუშვა საბედისწერო შეცდომა. ისპაჰანში მირ-ვეისმა თავისი მზაკვრობითა და ეშმაკობით, გიორგის მტრებთან, სპარსეთის დიდმოხელეებთან დაახლოებაც მოახერხა და შაჰის კეთილგანწყობაც მოიპოვა. გარკვეული ხნის შემდეგ შაჰ ჰუსეინმა იგი უკან სამშობლოში გიორგისთან გააგზავნა, მირ-ვეისმა მისთვის დამახასიათებელი დახვეწილი ფარისევლობის წყალობით ქართველთა მეფესთან დაახლოებაც მოახერხა და, უფრო მეტიც, მას ცოლად საკუთარი ქალიშვილი შერთო. ამით მან გიორგის ყურადრება და საფრთხისადმი შიში მოადუნა. ლევან სანიკიძე წერდა: „წელიწადნახევარი გავიდა „შერიგებიდან“. მირ-ვეისი ძალღერ ერთგულებას იჩენდა, გიორგის სავსებით ამორეცხოდა გულიდან მისდამი ოდინდელი წყენა და ეჭვი“ (ლევან სანიკიძე. „დედა ისტორია“2)

გიორგიმ ავლანელთა პრაქტიკულად დაუმორჩილებელი ტომები სპარსეთს დაუქვემდებარა, რის გამოც მისი ავტორიტეტი შაჰ ჰუსეინის თვალში კიდევ უფრო გაიზო-

არდა, როგორც მოგახსენეთ ეს არასგზით არ აძლევდათ ხელს შაჰის კართან დაახლოებულ დიდგვაროვნებს, ამიტომ მათ მოლაპარაკებებზე მირ-ვეისის ხელით ქართველთა მეფისა და სპარსეთი ჯარების მთავარსარდლის თავიდან მოშორება გადაწყვიტეს.

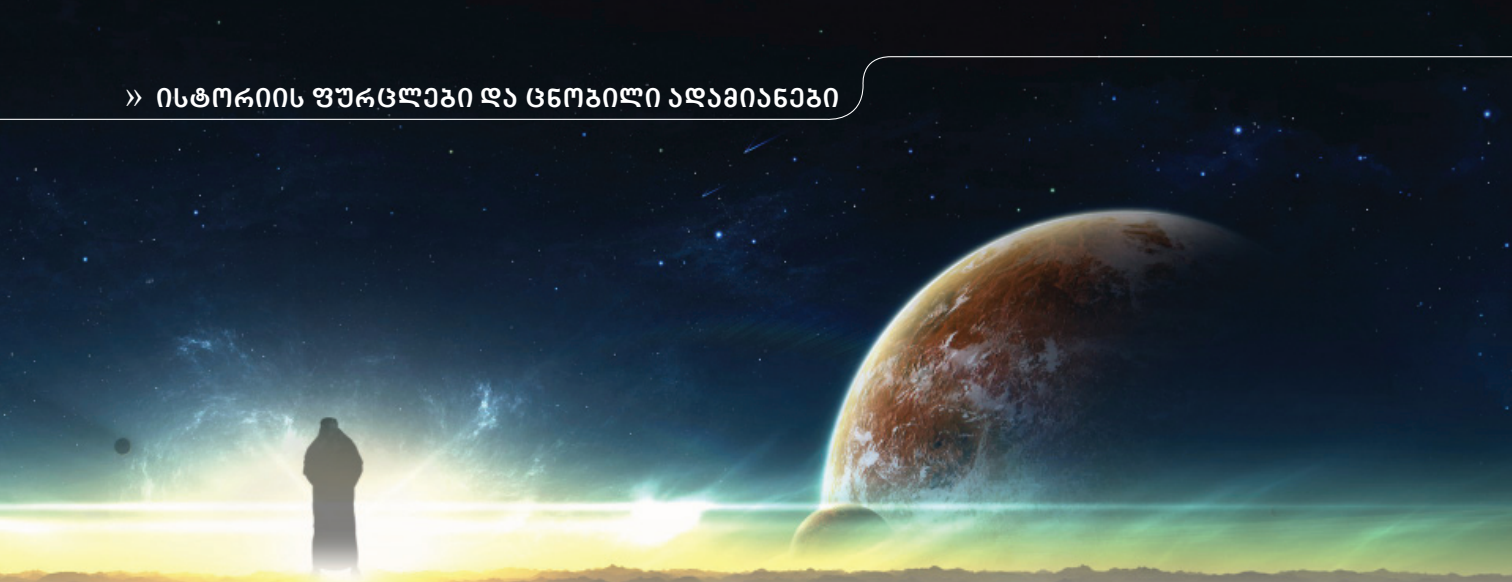
ერთ დღეს, ყანდაჰარში, ნადიმობისას მირ-ვეისი გიორგისთან მიიჭრა და ავლანელთა ერთ-ერთი ტომის აჯანყების შესახებ მოახსენა. სინამდვილეში ეს იყო ხაფანგი, რომლის დაგებაც მზაკვარმა ავლანელმა მოიფიქრა. მან იცოდა, რომ არარსებული აჯანყების ჩასაქრობად ქართველთა მთავარი ძალა ყანდაჰარიდან გავიდოდა და ქართველთა მეფეს ხელთ მხოლოდ მცირე ამაღა შერჩებოდა. ყველაფერი ისე მოხდა, როგორც მირ-ვეისმა გათვალა. გულუბრყვილო გიორგიმ ტყუილი დაიჯერა და ვითომ აჯანყებული ფირანის ტომის შესამუსრად ჯარითურთ თავისი ძმისშვილი ქაიხოსრო გაგზავნა თავად კი მცირე ამაღასთან ერთად დარჩა.

მოლაპარაკებებზე მირ-ვეისის მხოლოდ თავისი მუხანათური გეგმის ბოლო ნაწილიღა დარჩენოდა შესასრულებელი.

დღით, როდესაც მამლებმა მესამედ იყივლეს ძილში ჩაძირულ ერთ მუჭა ქართველებს, თავს ასობით ავლანელი დაესხა. ლევან სანიკიძე წერდა:

„კარის ზრიალმა და თოფის გრიალმა წამოაგდო ფეხზე გიორგი მეფე, მშვილდი და კარპაჭი აიტაცა და რვაჯერ მოასწრო ისრის გასროლა. რვაჯერვე გაისმა მომაკვდავის ბლავილი დაღეწილ კართან. ისრები რომ შემოეხარჯა, ხმაღამართული ეკვეთა უკვე სანთიობოში შემოჭრილ მტერს. ზედიზედ დასცა და დარეცა ვისაც მიუხდა და ვინაც მოუხდა. „თოფები“-გაისმა მირ-ვეისი ბლავილი და დასაშინელმა გრიალმა შეაზანზარა სასახლე... სისხლით დატბორილი იატაკზე ათი-თორმეტი მკვდარი ესვენა-ზოგი ისრით გულგაპო-ბილი, ზოგი ხმლით შუაგაჩეხილი. ცალკე ინვა ვეება გვამი ტყვიით დაცხრილული. ეს იყო გიორგი მეთერთმეტე ქართველთა მეფე“ (ლევან სანიკიძე „დედა ისტორია“2).

ყველაფერი ეს მოხდა 1709 წლის 21 აპრილს დღით ხუთშაბათს, 51 წლის ასაკში აღესრულა ერთ-ერთი ყველაზე გამოჩენილი მეფე საქართველოს ისტორიაში. ■

წმინდა ადამი, პირველი ადამიანი და შუამავალი

გაჩენა

მაშინ როცა ალლაჰი მარადისობაში მარტოდ არსებობდა ისურვა იგი ცნობილი გამხდარიყო. რისთვისაც მან სამყარო გააჩინა.

1. სწორედაც ადამიანის გაჩენის უმთავრესი მიზანი გამჩენი ღმერთის არსებობის გაგება და მისთვის მონა-მსახურობის განევა. უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

„მე ჯინები და ადამიანები იმისათვის გავაჩინე, რათა მხოლოდ მე მემონა-მსახურონ.“ (სურა ზარიათი, აიათი, 56)

წმინდა ადამის გაჩენა

სამყაროს გამჩენმა უზენაესმა ალლაჰმა იმისათვის, რომ მისი არსებობა ცნობილი გამხდარიყო, მის წინაშე ღვთისმსახურება შეესრულებინათ, და დედამიწაზე ჰალიფა ჰყოლოდა, გადანყვიტა ადამიანი გაეჩინა. უფრო ადრე მისთვის მხოლოდ ღვთისმსახურების შესასრულებლად გაჩენილ ანგელოზებს ეს შემდეგნაირად განუმარტა:

„გაიხსენე, როცა უზენაესმა ალლაჰმა ანგელოზებს უთხრა: მე დედამიწაზე ჩემი ჰალიფა უნდა გავაჩინო. მათ უთხრეს: მაშინ, როცა ჩვენ გამუდმებით მადლობას გწირავთ და თავყანს გცემთ, დედამიწაზე სისხლის მღვრელ და შფოთის მომწყობი არსება უნდა გააჩინო? ალლაჰმა მათ მიუ-

გო: უეჭველია, რომ მე ვიცი ის, რაც თქვენ არ იცით!“ (სურა ბაყარა აიათი 30)

ამ საოცარი ბრძანების წინაშე ანგელოზებმა, ყველამ ერთხმად ადიდეს უზენაესი ალლაჰი და წარმოთქვეს:

„დიადო გამჩენო! შენ ყოველგვარი ნაკლოვანებებისგან შორს ხარ. ჩვენ არაფერი ვიცით გარდა იმისა, რაც შენ გვასწავლე. უეჭველია, რომ ყოვლისმცოდნე და განმკარგავი მხოლოდ შენ ხარ!“ (სურა ბაყარა, აიათი, 32)

ანგელოზებმა ღმერთს, ადამიანის გაჩენის მიზეზი განა იმიტომ ჰკითხეს, რომ მას აჯანყებოდნენ ან ელაღატათ, არამედ იმიტომ, რომ ადამიანის გაჩენის საიდუმლო გაეგოთ.

ადამიანის გაჩენა

ყოვლისშემძლე ალლაჰი ადამიანის გაჩენის საოცარებას გვამცნობს. პირველი ტალახია. რაც ადამის მიწისგან გაჩენას ასახავს. თიხა არის ნივთიერება, რომელსაც არავითარი ღირებულება არ გააჩნია. შემდეგი ეტაპი თიხაზე დამატებული გამჭვირვალე წყალი; მწებავი და შედედებული სისხლი, ეს არის ნივთიერება, რომელიც პირში დაღეჭილ საჭმელს ჰგავს და მიმზიდველი არაფერი აქვს, პირიქით, საზიზღარიც კია. ამის შემდეგ არის ღვთიური ძალის

გამოვლინების, საოცარი სურათი, ადამიანისთვის სულის შთაბერვა და ამგვარად მისი შექმნა. ამის მიყოლებით ადამიანის მატერიალური და სულიერი სიჯანსაღე, განვითარება და საბოლოოდ კვლავ სანყისთან, მიწასთან დაბრუნება, გახრწნა და გაქრობა. მიწაში გაუხრწნელი რჩება ვერცხლისწყლის წვეთის ოდენა თესლი, საიდანაც მოხდება ხელახლა გაცოცხლება!

ადამიანის სხეული რომელიც მიწისგანაა გაჩენილი საბოლოო ჯამში მასვე უბრუნდება. ადამიანის სხეულში მეტნაკლებად წარმოდგენილია ყველა ის ელემენტი, რასაც მიწა შეიცავს, რადგანაც სხეული სინამდვილეში მიწის ერთი ასპექტია. წმინდა ადამს ეს სახელი სწორედ იმიტომ ეწოდა, რომ ღმერთმა იგი მიწისგან გააჩინა.

წმინდა ადამის შთამომავალნიც მიწისგანაა შექმნილი. ისე როგორც დედამიწაზე სხვადასხვა ადგილის მიწა განსხვავებული თვისებების მატარებელია, ასევე ადამიანებიც, ფიზიკური თუ მორალური გადასახედიდან სხვადასხვა თვისებებების მატარებლები არიან.

სულის შთაბერვა

გამჩენმა ღმერთმა ადამიანის სხეული მიწისგან შექმნა და იგი სამყაროში შექმნილ არსებებს შორის ყველაზე მაღალ საფეხურზე დააყენა, თავისი სულისგან სული შთაბერა. სხეულად შექმნილი ადამიანი სულიერ არსებად მხოლოდ სულის შთაბერვის შემდეგ იქცა. უპირველესად ალლაჰმა ადამიანს ფასი იმით მიანიჭა, რომ მას სიცოცხლისუნარიანობა უწყალობა. ადამიანისთვის სულის შთაბერვას უზენაესი ალლაჰი ასე გადმოგვცემს:

"და, როცა მას (ადამს) ფორმა მივეცი და ჩემი სული შთაბერე!" (სურა ჰიჯრი, აიათი 29)

გამჩენი ღმერთის მიერ ადამისთვის სულის შთაბერვა ხატოვანი გამონათქვამიცაა. ესე იგი, ეს ნიშნავს, რომ უზენაესმა ალლაჰმა თავისი ზოგიერთი მახასიათებელი ადამიანს უნარისა და შესაძლებლობების შესაბამისად უწყალობა. ადამიანი ღმერთისგან შთაბერილი სულით, მასზე მიბარებული ამანათის მადლმოსილებას ცნობს

და მისი მონა-მსახური ხდება. მის ღვთიურ დიდებულებასა და საიდუმლო შესაძლებლობების ფარგლებში სწვდება. ამ ცოდნის ცენტრი კი გულია. აქ გული წარმოდგენილია არა როგორც ფიზიკური ორგანო, არამედ როგორც გრძნობების ცენტრი.

ადამის წინაშე ანგელოზების მიერ სეჯდეს შესრულება

როდესაც უზენაესმა ალლაჰმა წმინდა ადამი გააჩინა, ანგელოზებსა და ჯინებს მათ წინაშე სეჯდეს შესრულება უბრძანა. ამ ბრძანებას მხოლოდ აზაზილის სახელით ცნობილი და ღვთისმსახურებით განთქმული ჯინი, ესე იგი, ეშმაკი არ დაემორჩილა.

"გუთხარით ანგელოზებს (და ჯინებს): ადამს სეჯდე შეუსრულებთ! გუთხარით და მათაც სეჯდე შეასრულეს. მხოლოდ იბლისის გაამაყდა და სეჯდეს შესრულებას გაექცა. ამგვარად, ურწმუნო გახდა." (სურა ბაყარა, აიათი, 34)

იბლისის მიერ წმინდა ადამისთვის სეჯდეს შეუსრულებლობა ყურანში რამდენიმე აიათშია განმეორებული. თითოეულ განმეორებისას სეჯდეს შეუსრულებლობის სხვადასხვა მიზეზები სახელდება, ეს მის ეშმაკობებსა და მახეებზე ყურადღების გამახვილებას.

მაგალითად, სურა აარაფის მე-11, მე-12 აიათებში მოთხრობილია, რომ ეშმაკი, რომელიც თავდაპირველად ანგელოზებს შორის იმყოფებოდა უამრავ სიკეთეს ფლობდა, ნაცვლად იმისა, რომ ამ სიკეთეების გამო ღმერთისთვის მადლობა გადაეხადა, უმადურობა გამოიჩინა, გაამაყდა და მისი ბრძანების წინააღმდეგ გამოვიდა, სწორედ ამიტომაც არ შეასრულა ადამის წინაშე სეჯდე.

სურა ტაჰას 116-ე აიათში მოთხრობილია, რომ წმინდა ადამისა და ევას მტერი ეშმაკი, ამავე დროს მორწმუნეებისაც დაუძინებელი მტერია. როცა ადამი ეშმაკს დაჰყვა, შედეგად, სამოთხეს, იქ არსებულ სიკეთეებს მოაკლდა და გამოგზავნილ იქნა დედმიწაზე, რომელიც გაჭირვებისა და სიძნელეებით სავსე სამშობლოა. ამგვარადვე, იმას, ვინც ამქვეყნად ეშმაკს მიჰყვება, წინ ბევრი სატანჯველი და სინანული

"ადამ! შენ და შენი მეუღლე სამოთხეში დასახლდით და იქ, რაც გსურთ ის მიირთვიეთ! მხოლოდ ამ ხეს არ მიუახლოვდეთ! შემდეგ უსამართლოთაგანი გახდებით!"

(სურა აარაფი, აიათი 19)

ელოდება. ეს არის გაფრთხილება ადამიანებისა, რათა არ შეცდნენ.

ეშმაკმა წმინდა ადამის წინაშე სეჯდე იმიტომ არ შეუსრულა, რომ მის პიროვნებაში თავიდანვე იყო დამალული სიამაყე და თავმომწონება. ვინაიდან, ის ფლობდა ისეთ ცოდნას, რომ ანგელოზების მასწავლებელი იყო, ამის გამო მაღალი ადგილი ეკავა. ამ ცოდნის გამო გაყოყორდა და წმინდა ადამს სეჯდე არ შეუსრულა. ვისაც ცოდნა და თანამდებობა სიამაყისკენ აქეზებს, უნდა გაიგოს, რომ ამას ცუდი დასასრული ექნება, რადგან მხოლოდ ცოდნა ღმერთის მორჩილებისთვის საკმარისი არ არის. ეშმაკი ჯიშების ტომს განეკუთვნებოდა რომელიც მბრწყინავი და უკვამლო ცეცხლისგანაა შექმნილი. აქედან გამომდინარე, მისი ჭკუით შედარება გააკეთა. ის თვლიდა, რომ უკვამლო და მბრწყინავი ცეცხლი, რომლისგანაც თავად იყო შექმნილი, უფრო მაღლა იდგა ვიდრე მიწა, რომლისგანაც ადამი იყო შექმნილი. ამიტომაც თვლიდა, რომ ის უფრო პატივსაცემი და მაღლა მდგომი არსება იყო. ეს მდგომარეობა იმ ჭეშმარიტების მაჩვენებელია, რომ მხოლოდ ჭკუა საკმარისი არ არის.

იბლისმა უდიდეს ღმერთს უთხრა:

"მე ცეცხლისგან გამაჩინე, ის - თიხისგან; მე მასზე უფრო უპირატესი ვარ." (სურა აარაფი, აიათი 12)

ამგვარად, უმეცრება და სიბრიყვე გამოიჩინა.

ეშმაკმა წმინდა ადამში მხოლოდ თიხა დაინახა, მისი სიდიადე კი ვერა. მას თვალისჩინი არ ეყო რათა მასში საიქიო

სულიერი მხარე დაენახა. ამგვარად, მისი შემეცნება წმინდა ადამის მატერიალურ მხარეს არ გასცდენია. ამიტომაც გაოცდა და სენტიმენტალურად იმოქმედა. მან ვერ გაიგო, რომ წმინდა ადამი ღმერთის სულის მატარებელი იყო, ამიტომაც იყო მისი ჰალიფა და ეკავა მაღალი ადგილი. იბლისი, რომელიც აქამდე არ დამდგარა ამგვარი გამოცდის წინაშე, ღმერთის საიდუმლოს ვერ ჩასწვდა. ვნების მორევში ჩაიძირა და სამწუხაროდ ალლაჰის მემბოხედ იქცა.

ეშმაკმა, იმის შიშით რომ თავის მაღალ ადგილს დაკარგავდა, წმინდა ადამის წინაშე სეჯდე არ შეასრულა და თვითნებურად იმოქმედა. მაგრამ ამჯერად უარეს მდგომარეობაში აღმოჩნდა:

სამწუხარო ფორმით ღმერთის სავანეს, ანგელოზებს, რომელთა ბელადიც იყო, დაშორდა. შერცხვენილი უბედურების ღრმულში აღმოჩნდა

"უზენაესმა ალლაჰმა უბრძანა: მაშ, გამოდი იქიდან! შენ უკვე გაგდებული ხარ, უეჭველია, რომ განკითხვის დღემდე წყევლის ობიექტი იქნები!" (სურა ჰიჯრი, აიათი 34, 35)

წმინდა ევას, ადამისგან გაჩენასთან დაკავშირებით, უზენაესი ალლაჰი ასე ბრძანებს: **"იგია (ალლაჰი) თქვენი, ერთი სულისგან (ადამისგან) გამჩენი, შემდეგ კი სიმშვიდე ჰპოვოსო მეუღლის (ევას) გამჩენიც ის არის."**

უზენაესმა ალლაჰმა, იმის გამო, რომ მარტოობა მხოლოდ მისთვის დამახასიათებელი თავისებურებაა, ყველა არსება წვეილად შექმნა და სხვადასხვა სქესის არ-

სებებში ერთმანეთისადმი ლტოლვა ჩადო. სწორედაც, სამყაროში არსებული ყველა ნაწილაკი, მარცვალნი, უჯრედი, მცენარე, ცხოველი, ადამიანები, ნივთიერებები, ატომში არსებული ელექტრონის და პროტონის მსგავსი ფარული ელემენტებიც კი, თავიანთი მახასიათებლებით "წყვილობის" კანონს ემორჩილება.

"ჩვენ ყველაფერი წყვილად გავაჩინეთ. იმედი, გაკვეთილად და რჩევად მიიღებთ!"
(სურა ზარიანი, აიათი 49)

უზენაესმა ალლაჰმა ადამი და ევა ანგელოზების წინაშე თავად დააქორწინა და უბრძანა:

"ადამ! შენ და შენი მეუღლე სამოთხეში დასახლდით და იქ, რაც გსურთ ის მიირთვით! მხოლოდ ამ ხეს არ მიუახლოვდეთ! შემდეგ უსამართლოთაგანი გახდებით!"
(სურა აარაფი, აიათი 19)

ალლაჰმა წმინდა ადამსა და ევას სამოთხეში ერთ ხესთან მიახლოება აუკრძალა. სამოთხეში ვნების წინააღმდეგ პირველი ბრძოლა ადამიანთან ეშმაკის მიერ ეჭვების გაჩენით დაიწყო. ვნება, რომელიც ადამიანს ხელს უშლის ალლაჰის ბრძანებებზე დამორჩილებაში, ეშმაკმა ევა გამოიყენა. იმისათვის რომ, მან წმინდა ადამისთვის თავისი სურვილები შეესრულებინა. ეშმაკმა ორივე მათგანის შესაცდენად ათასგვარ ეშმაკობას მიმართა

გამჩენმა ღმერთმა, კაცობრიობის წინაპარი ადამი, როგორც ყველაზე პატივსაცემი არსება, სამოთხეში გააჩინა, მხოლოდ ჩადენილი შეცდომის გამო იქიდან დედამიწაზე გამოაძევა. ამის ზოგიერთი საიდუმლო ქვემოთაა ჩამოთვლილი:

გამჩენმა ღმერთმა, კაცობრიობის წინაპარი ადამი, როგორც ყველაზე პატივსაცემი არსება, სამოთხეში გააჩინა, მხოლოდ ჩადენილი შეცდომის გამო იქიდან დედამიწაზე გამოაძევა. ამის ზოგიერთი საიდუმლო ქვემოთაა ჩამოთვლილი:

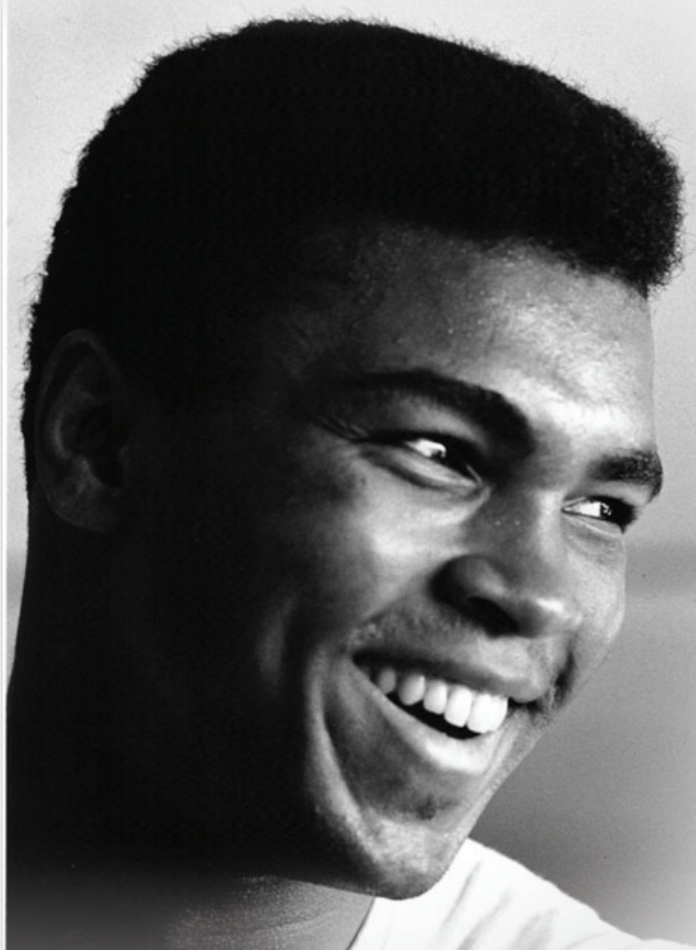
გამჩენმა ღმერთმა, კაცობრიობის წინაპარი ადამი, როგორც ყველაზე პატივსაცემი არსება, სამოთხეში გააჩინა, მხოლოდ ჩადენილი შეცდომის გამო იქიდან დედამიწაზე გამოაძევა. ამის ზოგიერთი საიდუმლო ქვემოთაა ჩამოთვლილი:

❖ უზენაესმა ალლაჰმა წმინდა ადამისა და ევას დედამიწაზე გამოგზავნა ადამიანის მოდგმის გასამრავლებლად და ქვეყნიერების აღსასრულამდე ამ მოდგმის გასაგრძელებლად ინება;

❖ რათა სცოდნოდათ იმ სიკეთის ფასი, სადაც თავდაპირველად შეიქმნენ და ჰქონოდათ კვლავ იმ სიკეთის მოპოვების სურვილი. იმ იმედით, რომ ამ სიკეთეს კვლავ მოიპოვებდნენ, გამოსაცდელ ქვეყანაზე, ღვთისმოსავნი იქნებოდნენ;

❖ ინება რათა, ადამიანი დედამიწაზე ალლაჰის ჰალიფა, მისი ბრძანების შემსრულებელი და იქაურობის კეთილმოწყობი ყოფილიყო. უდიდესმა ალლაჰმა ისურვა რომ წმინდა ადამი და მისი მოდგმა სამოთხეში არა მხოლოდ თავისი წყალობის შედეგად, არამედ, მათ ის მიეღოთ დამსახურებით. ამ ღვთიური ნების შესასრულებლად კი წმინდა ადამმა ცნობილი შეცდომა ჩაიდინა და მისი ნამდვილი სამშობლოდან, სამოთხიდან, გამოსაცდელ ქვეყანაზე, დედამიწაზე იქნა გამოგზავნილი. ■

მუჰამედ ალი, ყველა დროის საუკეთესო მოკრივე

გიორგი კამლაძე

ყველა დროის საუკეთესო მოკრივე მუჰამედ ალი დაიბადა 1942 წლის 17 იანვარს კენტუკის შტატის ქალაქ ლუისვილში. თითქოს, თავიდან კრივთან შეხება არ უნდა ჰქონოდა, მაგრამ ერთმა შემთხვევამ მისი ცხოვრება სრულიად შეცვალა. ერთ-ერთ დაბადების დღეზე ყმანვილის დაჟინებული და მრავალჯერადი თხოვნით თავმოებზრებულმა მშობლებმა, მას ველოსიპედი უყიდეს. ბედნიერი ბიჭუნა მაშინვე სასეირნოდ გაეშურა, ქუჩაში მეზობელ ხულიგან ბიჭს გადაეყარა, რომელმაც ველოსიპედი წაართვა. ატირებულმა ბიჭუნამ დახმარება პოლიციელს სთხოვა, მაგრამ წესრიგის დამცველმა უარი უთხრა და ურჩია, ჩხუბი ესწავლა.

გადაყარა ყველა სათამაშო, თქვა, რომ ხატვა გოგონების, ხოლო ლექსები სუსტების საქმეა და კრივის საწვრთნელ დარბაზში გაეშურა. ვარჯიშები, ვარჯიშები და ვარჯიშები... თანდაყოლილმა პლასტიკურობამ და ინტუიციამ, მოკრივის ურთულესი ილეთების დაუფლებამ, სწრაფმა მოძრაობამ და გამიზნულმა ტაქტიკურმა კომბინაციებმა იგი იქამდე მიიყვანა, რომ 17 წლის ასაკში მოიგო დიდი სამოყვარულო ტურნირი „ოქროს ხელთათმანი“, რის გამოც მალე ამერიკის ნაკრებში შეიყვანეს. 1960 წელს რომის ოლიმპიურ თამაშებზე ქვემძიმე წონაში ოლიმპიური ჩემპიონი

გახდა, რის შემდეგაც პროფესიულ კრივში გადაინაცვლა და მძიმე წონაში წლების მანძილზე ჩემპიონობას არავის უთმობდა. მისი ნამდვილი სახელი კასიუს კლეია. როცა საჯაროდ განაცხადა, რომ ისლამს იღებდა სახელიც მაშინ გამოიცვალა და მუჰამედ ალი დაირქვა.

კასიუს კლეის (მუჰამედ ალის) დებიუტი პროფესიულ რინგზე 1960 წელს შედგა.

1961 წლის აპრილში იგი შეხვდა ნოკაუტების ცნობილ დიდოსტატს ლამარ კლარკს. მეორე რაუნდში ალიმ მეტოქე ნოკაუტში გაგზავნა. ამ ბრძოლის შემდეგ კლარკმა კრივს თავი დაანება.

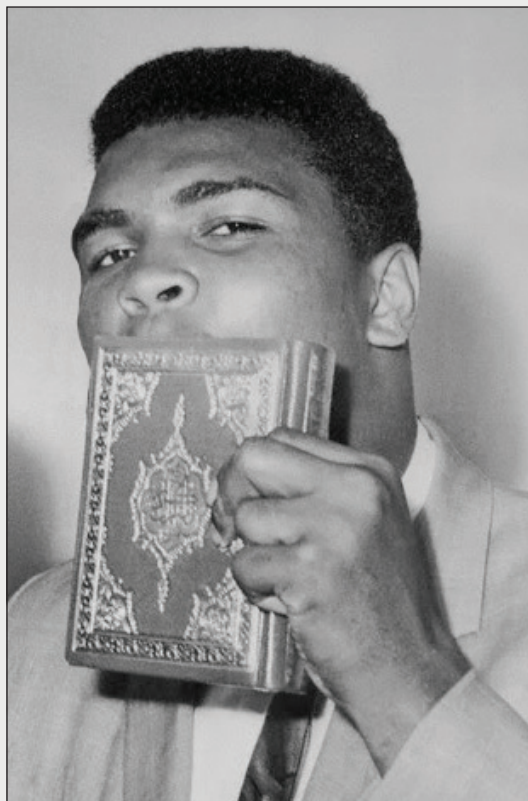
1962 წლის თებერვალში კასიუს კლეიმ მორიგი ბრძოლა სონი ბენქსთან გამართა და პირველივე რაუნდში, პირველად ცხოვრებაში (ასეთი ეპიზოდი მთელი მისი კარიერის მანძილზე მხოლოდ ოთხი იყო) ნოკდაუნში აღმოჩნდა, მაგრამ მეორე რაუნდში თავად კლეიმ გაგზავნა მეტოქე ნოკდაუნში, ხოლო მეოთხეში ნოკაუტით გაიმარჯვა. იმავე წლის მაისში გაიმართა ორი პერსპექტიული, მანამდე დაუმარცხებელი მოკრივის ბრძოლა. კლეის მეტოქე ამჯერად ბილი დენიელსი იყო. მეშვიდე რაუნდში კასიუსმა მეტოქე ტექნიკური ნოკაუტით დაამარცხა.

ამავე წლის ივლისში იგი ქვემძიმე წონაში მსოფლიოს ყოფილი ჩემპიონის ანრი მურისწინააღმდეგ საბრძოლველად გავიდა. მიუხედავად კოლოსალური გამოცდილებისა, მურმა ახალგაზრდა და სწრაფ მეტოქეს ვერაფერი დაუპირისპირა, რამდენჯერმე ჩავარდა ნოკდაუნში და მეოთხე რაუნდში დამარცხდა კიდევ.

1963 წლის მარტში კასიუს კლეიმ (მუჰამედ ალიმ) მორიგი ბრძოლა დაგაჯონსთან გამართა. შეუპოვარ ბრძოლაში, მსაჯთა გადაწყვეტილებით გამარჯვება კლეის მიენიჭა, ხოლო ეს პაექრობა ავტორიტეტულმა ჟურნალმა „რინგმა“, წლის საუკეთესო ბრძოლად აღიარა.

იმავე წლის ივნისში კასიუს კლეი (მუჰამედ ალი) ინგლისში ცნობილ მოკრივეს ჰენრი კუპერს შეერკინა და მეოთხე რაუნდის დამთავრებამდე რამდენიმე წამით ადრე უმძიმეს ნოკდაუნში აღმოჩნდა (ეს იყო მეორე ნოკდაუნი მის კარიერაში). აღდგენისათვის მეტი დროის მისაღებად კასიუს კლეი სეკუნდანტები ეშმაკობაზე წავიდნენ. მათ შესვენებაზე მოკრივის ხელთათმანი გახიეს, მსაჯს უთხრეს, რომ სათადარიგო ხელთათმანი გასახდელში ჰქონდათ და მის მოტანამდე ერთი წუთი მოიგეს. გონზე მოსულმა კლეიმ ბრძოლა გააგრძელა. მეოთხე რაუნდში კუპერს ძლიერი სისხლდენა დაეწყო და ბრძოლაც მისი მეტოქის სასარგებლოდ დასრულდა.

1964 წლის 27 თებერვალს კასიუს კლეი

(მუჰამედ ალი) სატიტულო ბრძოლაში კიდევ ერთი ნოკაუტების დიდოსტატისა და გამოჩენილი მოკრივის სონი ლისტონის წინააღმდეგ გავიდა. ბრძოლამდე ლისტონმა მეტოქის ფსიქოლოგიურად გატეხვა ვერ მოახერხა, ახალგაზრდა და სწრაფმა ალიმ მეთოდური დარტყმებით მეტოქე ძალიან შეავიწროვა და მეშვიდე რაუნდში ლისტონის სეკუნდანტები იძულებული გახდნენ ბრძოლა შეენწყვიტათ. ამ ბრძოლამდე მუჰამედ ალი მაღავდა, რომ იგი მუსლიმი იყო, რადგან თითქმის დარწმუნებული იყო იმაში, რომ თუკი ამას სააშკარაოზე გამოიტანდა მას უსამართლოდ მოექცეოდნენ და გამარჯვებას არ ჩაუთვლიდნენ. როცა ბრძოლა მოიგო და მსოფლიო ჩემპიონიც გახდა საჯაროდ განაცხადა ისლამი იღებდა და სახელედ მუჰამედ ალი დაირქვა.

1965 წლის 25 მაისს გაიმართა სონი ლისტონის მატჩ-რევანში მუჰამედ ალისთან. ბრძოლის გამართვის ადგილად ბოსტონი იყო შერჩეული, მაგრამ შერკინებამდე ცოტა ხნით ადრე ალი თიაქარის დიგნოზით ჰოსპიტალში მოათავსეს. ეს, ყველა დროის ერთ-ერთი ყველაზე ცნობილი ბრძოლა

ამავე წლის ივლისში იგი ქვემძიმე ნონაში მსოფლიოს ყოფილი ჩემპიონის ანრი მურის წინააღმდეგ საბრძოლველად გავიდა. მიუხედავად კოლოსალური გამოცდილებისა, მურმა ახალგაზრდა და სწრაფ მეტოქეს ვერაფერი დაუპირისპირა, რამდენჯერმე ჩავარდა ნოკდაუნში და მეოთხე რაუნდში დამარცხდა კიდევ.

მენის შტატის ქალაქ ლუისტონში გადაიტანეს.

შერკინების მეორე წუთზე ალიმ მეტოქე ძირს დასცა, მან დარტყმა მოქნევის გარეშე განახორციელა, ამიტომ იგი ძლიერი არ გამოდგა, მაგრამ ლისტონი ზურგზე მოუხერხებლად დაეცა, რინგზე გაშოტილ ლისტონს ალი თავზე წაადგა და დაუყვირა: „ადექი ნაძირალა, მებრძოლე!“

ამის შემდეგ რინგზე წარმოუდგენელი რამ ხდებოდა. რამდენიმე მაყურებელი თოკებზე გადაძვრა, რინგზე შეიჭრა და ლისტონს წყევლა-კრულვა დააყარა. მეტოქეს არც ალი შორდებოდა და თავზე დაჰყვიროდა, მატჩის არბიტრმა ნოკდაუნში ჩავარდნილი ლისტონისათვის დათვლის დაწყებაც ვერ მოახერხა. ხოლო საბოლოოდ განადგურებული, ერთ დროს მრისხნე სონი ლისტონი იატაკიდან წამოდგომასაც კი არ ცდილობდა.

არბიტრმა, გვარად უოლკოტმა, როგორღაც მოახერხა ალის კუთხეში მიგდება. ლისტონი როგორც იქნა წამოდგა და ბრძოლა გაგრძელდა. მაგრამ ამ დროს ჟურნალ „რინგის“ რედაქტორმა, ნატ ფაილანდმა, წამზომის ქნევა დაიწყო და თან ყვიროდა, რომ ლისტონმა იატაკზე 17 წამი დაჰყო, საბოლოოდ თავგზააბნეულმა რეფერმა მოჩხუბარი მოკრივეები მიატოვა, საქმის გასარკვევად რედაქტორთან გაიქცა და სანამ მასთან კამათობდა, „უმეთვალყურედ“ მიტოვებული ალი და ლისტონი ერთმანეთს თავპირს უნაყავდნენ, ხოლო

ამის შემყურე მაყურებელი ნამდვილ გიჟს გავდა. რინგზე მობრუნებულმა რეფერიმ ტონი ლისტონის წაგება გამოაცხადა. (როგორც აღმოჩნდა, ის იმაზე მეტხანს ეგდო იატაკზე ნოკდაუნში, ვიდრე ამას კრივის წესები ითვალისწინებს).

იმავე წლის ნოემბერში ალი შეხვდა კიდევ ერთ ყოფილ ჩემპიონ, ფლოიდ პატერსონს. ექსჩემპიონმა ბრძოლა ყველა პარამეტრით წააგო, თუმცა რინგზე ალის ყუმბარისებურ დარტყმებს 12 რაუნდი გაუძლო და საბოლოოდ ტექნიკური ნოკაუტით დამარცხდა.

1966 წლის მარტში ალი კანადაში ჩავიდა, ცნობილ „თუჯისთავიან“ მოკრივე ჯორჯ შუვალოსთან საბრძოლველად. ალი რინგზე დომინირებდა და ქულებით გამარჯვება მოიპოვა. ამავე წლის მაისში ალი კვლავ ინგლისში გაემგზავრა და ჰენრი კუპერის წინააღმდეგ მეორე ბრძოლა გამართა, იგი ამჯერად უფრო მომზადებული შეხვდა ამ პაექრობას და, მიუხედავად იმისა, რომ ბრძოლა მეექვსე რაუნდში კუპერის წარბის გახეთქვის გამო შეწყდა, მსოფლიოს ჩემპიონის უპირატესობა ეჭვს არ იწვევდა.

1967 წელს ალი ამერიკულ არმიაში ვიეტნამში საბრძოლველად გაიწვიეს, მაგრამ მან სამხედრო სამსახურზე იმის გამო თქვა უარი, რომ ამ ომს არასამართლიანად თვლიდა. ამის გამო მას ტიტული ჩამოართვეს და სამი წლით კრივს ჩამოაშორეს.

1970 წლის თებერვალში მუჰამედ ალი

კრივს დაუბრუნდა, მისი პირველი მეტოქე იყო ცნობილი მოკრივე, ოსკარ ნატალიო ბონავენა. მან ბრძოლის წინ ალის სამხედრო სამსახურზე თავის არიდებისთვის ლაჩარი უწოდა, ალიმ ბონავენა მე-15-ე რაუნდში ნოკაუტში ჩააგდო. 1971 წელს ალი შეხვდა ძალიან ძლიერ მოკრივეს, ჯო ფრეზერს. მძიმე წონის ისტორიაში საჩემპიონო ბრძოლაში პირველად შეხვდნენ ერთმანეთ მანამდე დაუმარცხებელი მოკრივეები. ფრეზერი დიდი სისწრაფით გამოირჩეოდა და მან ალი მე-15-ე რაუნდში ნოკდაუნში, ჩააგდო. საბოლოოდ ბრძოლაც მისი გამარჯვებით დასრულდა. ეს იყო მუჰამედ ალის პირველი დამარცხება პროფესიულ რინგზე.

კარიერის მანძილზე მუჰამედ ალის ბრძოლებიდან აღსანიშნავია ასევე, რიგით მესამე პაექრობა ჯო ფრეზერთან, რომელიც 1975 წლის სექტემბერში გაიმართა. მოკრივეებმა ერთმანეთს ნამდვილი თავპირისმტკრევა მოუწყვეს. მეთხუთმეტე რაუნდის წინ ფრეზერმა მხედველობა, თითქმის, დაკარგა. როდესაც მსაჯმა მას სამი თითი აჩვენა და ჰკითხა რამდენიო, მან უპასუხა, ერთიო. ცუდ დღეში იყო ალიც, ექსპერტთა აზრით ბრძოლა რომ გაგრძელებულიყო, ალი რინგზე გასვლას ვეღარ შეძლებდა.

1978 წელს ალიმ კრივიდან წასვლა გადაწყვიტა, უკანასკნელი ბრძოლისათვის მის მეტოქედ 1978 წლის ოლიმპიადის ჩემპიონი ლეონ სპინქსი შეირჩა. ალი ამ ბრძოლას გულგრილად მოეკიდა, მეტოქის შესაძლებლობები სათანადოდ არ დააფასა და დამარცხდა. ეს იყო პროფესიულ რინგზე მისი მესამე მარცხი.

მაგრამ იგი წაგებას არ შეურიგდა, იმავე წლის სექტემბერში, მატჩ-რევანშში სპინქსი დამაჯერებლად დაამარცხა და მსოფლიო ჩემპიონის ტიტული მესამედ მოიპოვა. ამის შემდეგ მან კრივიდან წასვლის შესახებ გამოაცხადა.

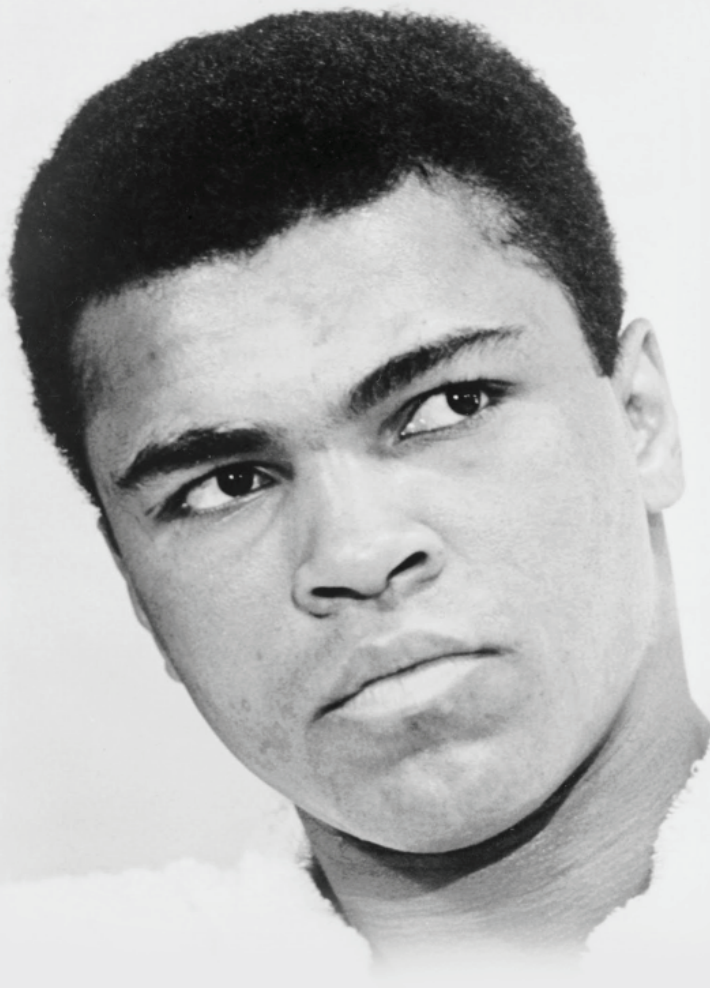
თუმცა მალე, ფინანსური მოსაზრებების გამო იგი რინგზე დაბრუნდა.

1980 წლის ოქტომბერში საჩემპიონო

ბრძოლაში ალი თავის მოსწავლე, ლარი ჰოლმსს შეხვდა, მეათე რაუნდში ალის სეკუნდანტებმა სახელჰანტემული მოკრივე ბრძოლიდან მოხსნეს.

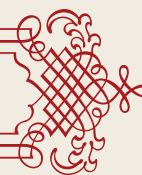
1981 წლის დეკემბერში იგი არცთუ ისე ძლიერ მოკრივეს ტრევორ ბერბიკს შეებრძოლა და დამარცხდა. ამის შემდეგ მუჰამედ ალი კრივიდან საბოლოოდ წავიდა.

ჩვენ გაგაცანით ყველა დროის საუკეთესო მოკრივის, ისლამის აღმსარებელი მუჰამედ ალის სპორტული ცხოვრების ყველაზე ღირსშესანიშნავი მომენტები. მან უდიდესი კვალი დატოვა არა მარტო კრივის, არამედ მთლიანად სპორტის ისტორიაში. ■

ტუალეტის წესები

წმინდა შუამავალი ტუალეტის წესების საკითხში თავის მიმდევრებს განმარტებებს აძლევდა. კერპთაყვანისმცემლებმა სელმან ფარისის ჰკითხეს:

„წმინდა შუამავალმა თქვენ ყველაფერი, მათ შორის, ტუალეტის წესებიც კი გასწავლათ, არა?“

სელმანმა უპასუხა:

„დიახ, მასწავლა.“

ვთვლი, რომ ამ წესების მოკლედ გადმოცემა სასარგებლო იქნება.

საპირფარეშოში შესვლისას კარებში ხმადაბლა უნდა ჩაიკითხო შემდეგი ვედრება:

„უზნაესო ალლაჰო! დამიცავი სიბინძურისა და ჭუჭყისგან“.

წმინდა ალი ალლაჰის შუამავლის შემდეგ ნათქვამს გადმოგვცემს:

„ჯინებისა და ადამიანის სასირცხო ადგილებს შორის ფარდა, საპირფარეშოში შესვლის წინ „ბისმილაჰ“-ის თქმაა.“ (იბნ მაჯე, 297)

ზეიდ იბნ ერქამის გადმოცემით ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს:

„საპირფარეშო ის ადგილია, სადაც ჯინები და ეშმაკები მომზადებული არიან. ამის გამო, როცა თქვენგან ვინმეს საპირფარეშოში შესვლა მოუწდება, უნდა თქვას: „ბისმილაჰი ელლაჰუმმე ინნი ელუზუ ბიქე მინელ ხუბსი ველ ხეზაის“.

ამ გადმოცემის მიხედვით, მამრ ეშმაკებს ჰუბსები ანუ ბინძურები, მდებრებს კი ჰაბაისები ანუ ჭუჭყები ეწოდებათ. ამის მიხედვით ზემოთ მოცემული ვედრების მნიშვნელობა ასეთია:

„ჩემო ალლაჰო! მდებრი და მამრი ეშმაკების სიავისგან შენ დამიცავი.“ (იბნ მაჯე, თაჰარეთი, 9)

იმის გამო, რომ საპირფარეშოები ის ადგილებია, სადაც ალლაჰის აშკარად მოხსენიება არ შეიძლება, ეშმაკები იქ ბევრ საქმეებს აკეთებენ და ადამიანს უფრო მეტად ესხმიან თავს. ამიტომაც საპირფარეშოში შესვლისას მათი ბოროტებისგან ალლაჰს უნდა შევეფაროთ.

ადამიანი საპირფარეშოში როცა შედის და

სასირცხო ადგილებს აჩენს, ჯინები და ეშმაკები მას ხედავენ. შეიძლება ისეც მოხდეს, რომ ადამიანს მათგან ზიანი მიადგეს. მაგრამ საპირფარეშოში შესვლისას, კარებში ფარულად „ბისმილაჰ“-ს თუ წარმოვთქვამთ, უდიდეს ალლაჰს შევეფარებით, ალლაჰი მათ და ჩვენს შორის ფარდას ჩამოაფარებს. მისი სახელის წყალობით ის არსებები ჩვენს სასირცხო ადგილებს ვეღარ დაინახავენ და ვერავითარ ზიანს მოგვაყენებენ.

საპირფარეშოში თავდახურული უნდა შევიდეთ. თავმოხდილი შესვლა მექრუჰია. წმინდა შუამავალი საპირფარეშოში შესვლისას ფეხსაცმელს იცვამდა და თავზე იხურავდა.

ტუალეტში შესვლისას წინდები უნდა გავიხადოთ, კაბის კალთები ან შარვლის ტოტები უნდა ამოვიკეცოთ, ყურადღება უნდა მივაქციოთ იმას, რომ სიბინძურე არ მოგვეშხეფოს. მარცხენა ფეხით უნდა შევიდეთ და მარჯვენატი გამოვიდეთ.

წმინდა შუამავალი საპირფარეშოში ფეხზე მდგარი მოშარდვას კრძალავდა, ის რელიგიით მექრუჰია. თუმცა საპატიო მიზეზის არსებობის შემთხვევაში ნებადართულია. რელიგიურ წიგნებში სწერია, რომ ფეხზე მდგარი მოშარდვა სილარიბის მიზეზად შეიძლება იქცეს. (ბურჰანუდდინ ეზ ზერნუჯი, თალიმათულ მუთეალიმი, გვ. 155)

ჩამჯდარი მოშარდვა, თუნდ სისუფთავის და თუნდ ჯანმრთელობის თვალსაზრისით, უფრო შესაფერისია. ჩამჯდარი მოშარდვის მედიცინური სარგებელი შემდეგია:

„ჩაჯდომისას მუცლის კუნთები იკუმშება და მუხლები მუცელს პრესს უკეთებს. აქედან გამომდინარე, შარდის ბუშტიც წნეხის ქვეშაა, მთლიანად იცლება და მასში შარდი აღარ რჩება. ეს კი, შარდსაღენ მიღებსა და შარდის ბუშტში ქვების წარმოშობას უშლის ხელს და პროსტატას დაავადების რისკს ამცირებს.“

ფეხზე დამდგარი მოშარდვისას შარდის ბუშტში რალაც რაოდენობით შარდი მაინც რჩება, რაც, ანთებისა და ქვების წარმოქმნის მსგავსი, ბევრი დაავადების მიზეზი ხდება. ეს მდგომარეობა განსაკუთრებით მოხუცებში ვლინდება. მისი თავიდან აცილების რეცეპტი ჯერ კიდევ თოთხმეტი საუკუნის წინ წარ-

მოგვიდგინა ალლაჰის შუამავალმა. (ალი ჰათაი, ისთიბრას მეთოდი, გვ. 19)

წყაროებთან, გზად და საჩრდილობლებში აბდესის მოშლა შესაფერისი საქციელი არ არის, რადგანაც ამით შეიძლება სხვები შევანუხოთ. მუაზ იბნ ჯებელის გადმოცემით, ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს:

„სამ რამეს, რაც დაწყევლის მიზეზი შეიძლება გახდეს, ერიდეთ: წყაროებთან, გზებზე და საჩრდილობელ ადგილებში აბდესის მოშლას.“ (იბნ მაჯე, თაჰარეთი, 21) მოშარდვას აბანოშიც უნდა ვერიდოთ. წმინდა შუამავალი ბრძანებს:

„არც ერთმა თქვენგანმა იმ ადგილას, სადაც უნდა იბანაოს, (მცირე) აბდესი არ მოშალოს და იქ ბანაობას არ შეუდგეს! რადგანც მოუსვენრობა უმეტესად აქედან მოდის.“ (თირმიზი, თაჰარეთი, 17)

მცირე ან დიდი აბდესის შენუხების დროს ნამაზის სალოცავად არ უნდა დავდგეთ. ერთ ჰადისში ნაბრძანებია:

„როცა საჭმელი მზადაა, ან კიდეც საპირფარეშოში გასვლა გვანუხებს, ნამაზი არ ილოცვება.“ (მუსლიმი, მესაჯიდი, 67)

აბდესის მოშლისას სახით ან ზურგით ყიბლისკენ არ უნდა დავდგეთ. წმინდა შუამავალი ბრძანებს:

„საპირფარეშოში მცირე ან დიდი აბდესის

მოშლისას პირისახე ან ზურგი ყიბლესკენ არ იქციოთ, აღმოსავლეთისკენ ან დასავლეთისკენ მიტრიალდით.“ (თირმიზი, თაჰარეთი, 6)

ამის გამო სახლის მშენებლობისას საპირფარეშოს ამ თავისებურებას ყურადღება უნდა მივაქციოთ, ამავე დროს ტუალეტისთვის ყველაზე განაპირა კუთხეები უნდა ავირჩიოთ. სუნმა არავინ უნდა შეანუხოს!

საპირფარეშოში არ უნდა ვილაპარაკოთ და არ უნდა გადავაფურთხოთ, თაჰარეთი (განბანვა) მარცხენა ხელით უნდა ჩავატაროთ და იქაურობა სუფთად უნდა დავტოვოთ.

ენეს იბნ მალიქის გადმოცემით, წმინდა შუამავალი საპირფარეშოდან გამოსვლისას შემდეგ ვედრებას წარმოთქვამდა:

„მადლობა ჩემგან დარდის მომშორებელ და ჩემთვის ჯანმრთელობის მწყალობელ ალლაჰს.“ (იბნ მაჯე, 301)

სხვა გადმოცემის მიხედვით კი წმინდა შუამავალი ასე ევედრებოდა:

„შენდობას გთხოვ. მადლობა ჩემგან დარდის მომშორებელ და ჩემთვის ჯანმრთელობის მწყალობელ ალლაჰს.“

საპირფარეშოდან გამოსვლის შემდეგ ხელები საპნით კარგად უნდა დავიბანოთ და პირსახოცით გავიმშრალოთ. (იაშარ ბოზილითი, სუნეთი სენიეს მიხედვით ტუალეტის წესები, გვ. 39) ■

ძვირფასო მკითხველო! ყურნალ „ახალი მთვარის“ რედაქციაში დაგროვდა თქვენ მიერ დასმული უამრავი კითხვა, რომლებიც, ჩვენი აზრით, საინტერესო იქნება ფართო მკითხველისათვისაც. ამიტომ გადაწყვიტეთ შემოვიღოთ ახალი რუბრიკა, „გპასუხობთ თეოლოგი“, რომელშიც თქვენ მიერ გამოგზავნილ კითხვებს უპასუხებენ ჩვენი თეოლოგები. ყურნალის ამ ნომერში გამოქვეყნებულ კითხვებს პასუხობს თეოლოგი რეზო მიქელაძე.

კითხვები შეგიძლიათ გამოგზავნოთ შემდეგ მისამართზე:

ქალაქი ბათუმი, ქუთაისის ქუჩა 33

ან ელექტრონული ფოსტით: info@muslim.ge

2. როგორ უყურებს ისლამი თამგაბოქს ნაწარმით სარგებლობას მაგ. სიგარეტის მოწევისას?

ისლამში საყოველთაო აკრძალულები და ნებადართულები წმინდა ყურანში და სუუნეთში აშკარად არის განმარტებული. გამომდინარე იქიდან, რომ როდესაც წმინდა

ყურანი კაცობრიობას მოევლინა სიგარეტი არ არსებობდა, ეს საკითხი არც ყურანში და არც სუუნეთში განმარტებული არაა. სიგარეტი XV საუკუნის ბოლოს გამოჩნდა.

როდესაც რაიმე თემის შესახებ ისლამის ძირითად განმარტება არ მოიპოვება წყაროებში, მაშინ უნდა მივმართოთ

ისლამის ძირითად წესდებებს: „ყველაფერი ადამიანებისათვის არის მოვლენილი“. რაც აკრძალულია ნათლად არის გამოკვეთილი, ასე რომ, რის შესახებაც არ არის ცნობილი რაიმე აკრძალვა ან ნებართვა, იგი ალალაა. მეორე წესდება კი: „ფაქიზი და საამო ნებადართულია, ხოლო უწმინდური და მავნე აკრძალულია“.

როდესაც ამ ორ ძირითად წესდებებს შევჯერებულად გადავხედავთ სიგარეტის შესახებ ჩვენს წინაშე შემდეგნაირი შედეგი ვლინდება: იქიდან გამომდინარე რომ, ისლამის ძირითად წყაროებში ამ თემის შესახებ არანაირი კონკრეტული არ არსებობს, მაშინ უნდა შევხედოთ, უწმინდური ან მავნე ხომ არ არის: თუკი დავასკვნით რომ, იგი მავნეა ან უწმინდური მაშინ გამოვიტანთ გადაწყვეტილებას მისი აკრძალვის თაობაზე, თუკი პირიქით იქნე მისი ნებართვის თაობაზე.

სწორედ აქედან გამომდინარეობს რომ, წარსულში სიგარეტის ისლამის სწავლულებს ნებადართულად ან მისაღებად მიუჩნევიათ. ვინაიდან ამ დროისათვის სიგარეტის მავნე თვისებები არ იყო ცნობილი. მაგრამ დღეისათვის უკვე ცნობილია სიგარეტის მავნე თვისებები, დაახლოებით 2000 სანამალავ ნივთიერებას შეიცავს, მეცნიერულად დადასტურებულია რომ, იგი უამრავ ავადმყოფობის ძირითადი მიზეზია.

ამასთან ერთად ჰანეფების მიმდევრობის მეთოდოლოგიაში ასეთი რამ არსებობს: „რა რამც წმინდა ყურანში აკრძალულია მხოლოდ ის არის ჰარამი სხვა დანარჩენის შესახებ რაიმეზე შეფარდებით ალალად ან არამად მოხსენიება სწორად არ მიუჩნევიათ, თუკი რაიმე ნივთის თაობაზე, რაიმეზე შეფარდებით გამოვლინდება მისი უარყოფითი თვისებები, „თაჰრიმენ მექრუჰი“ ასეთი ტერმინი გამოუყენებიათ, არ ჩაუთვლიათ სწორად რაიმეს გადაჭრითი აკრძალვა თუკი წმინდა წიგნში ნათლად არ არის მოხსენიებული. მაგრამ ამ ტერმინის არაპირდაპირი მნიშვნელობა აკრძალვას გამოხატავს. სწორედ რომ, ბოლო პერიოდის ჰანეფი სწავლულებს სიგარეტი „თაჰრიმენ მექრუჰად“ მიუჩნევიათ.

სხვათა შორის სიგარეტი ადამიანის თავისი თავის საფრთხეში ჩაგდებაა. ხოლო

უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს: „თქვენი თავი თქვენივე ხელებით არ ჩააგდოთ საფრთხეში“. აქედან გამომდინარე სიგარეტი, ადამიანის თავისთავის საფრთხეში ჩაგდებაა.

თამბაქოს დანიშნულება?

თამბაქო, 15 საუკუნე ბოლოს იქნა გამოჩენილი და მას შემდეგ ისლამის სწავლულები თამბაქოს დანიშნულების თემაზე ყურადღებას ამახვილებენ. რომელიც შემდეგში მდგომარეობს:

1- ზოგიერთ სწავლულებს, სიგარეტი მისაღებად მიუჩნევიათ. ვინც ასე გადანყვიტა, სიგარეტი არ არის მავნებელი და უზენაესი ალლაჰის მიერ არ არის აკრძალული.

მაგრამ დღეს თამბაქოს მავნებლობა მეცნიერულად აშკარად გაცხადებულია.

2- ზოგიერთ სწავლულებს კი, თამბაქო მექრუჰად ე.ი. მოუწონარად, მიუღებლად მიუჩნევიათ, ეს იქიდან გამომდინარეობს რომ, რაიმეზე შეფარდებით მიღებული გადანყვეთილების ნაკრძალად გამოცხადება სწორად არ მიუჩნევიათ. ვინაიდან მაშინ არ მოიპოვებოდა სიგარეტის კონკრეტული მტკიცება მისი მავნებლობის თაობაზე, ამიტომაც ასეთი გადანყვეთილება მიუღიათ.

3- ზოგიერთს კი, სიგარეტის მოწევა, კერძოდ იმათთვის ვინც, ვერ ძლებს მის გარეშე ე.ი. დამოკიდებულია მასზე, აკრძალულად გამოუცხადებიათ. ამათი სამტკიცო შემდეგში მდგომარეობს: ა) სიგარეტის ორგანიზმისათვის მავნებლობა. ბ) სხვაზე ზიანის მიყენება. გ) ფულის გაფლანგვა. ასევე იგი, ოჯახური, ეკონომიკური და სოციალური პრობლემაა.

როდესაც ზემოთ მოხსენიებული ის 3 ფაქტორი დადასტურდება, სიგარეტის მოწევა აკრძალულია. თუკი არ დადასტურდება მექრუჰია.

როგორც მოგეხსენებათ, დღეისათვის სიგარეტი კაცობრიობის ქრონიკული დაავადებაა ამიტომ ყველანაირად უნდა შევეცადოთ მისგან შორს დგომას.

უზენაესმა ალლაჰმა დაგვიფაროს ყოველგვარის ცუდისგან! ■

რეზო მიქელაძე

აიათები

❖ „უეჭველად, ალლაჰი სამართლიანობას, სიკეთესა და ახლობლებზე დახმარებას (გვი)ბრძანებს; უზნეობას, ბოროტებასა და უსამართლობას (გვი)კრძალავს. იმედია დარიგება დაგაფიქრებთ.“ (სურა ნაჰლი, აიათი 90)

❖ „ღმერთო ჩვენო! ამქვეყნად და იმ ქვეყნად სიკეთე გვიბოძე, ჯოჯოხეთის ტანჯვისაგან დაგვიფარე.“ (სურა ბაკარა, აიათი 291)

❖ „ვინც ისლამის გარდა (სხვა) სარწმუნოება ეძიოს, (იცოდეს, რომ) მისგან ღვთის წინაშე), არ(ასდროს) მიიღება (სარწმუნოება) იგი. და ის საიქიოშიც დაზარალებულიათგანი იქნება.“ (სურა ალი-იმრანი, აიათი 85)

❖ „უეჭველად, მუნაფიყები (ფლიდნი) ცეცხლის (ჯოჯოხეთის) უკიდურესად ქვემო საფეხურზე იქნებიან.“ (სურა ნისა, აიათი 145)

❖ „ნუთუ თქვენ წიგნის ნაწილი გნამთ და ნაწილს კი უარჰყოფთ? თქვენთაგან ვინც ამას ჩადის მათთვის, საზღაური მხოლოდ ერთია - სიმდაბლე ამქვეყნად და მიგდება საიქიოში უსაშინლეს სატანჯველზე. ალლაჰი არაა უცოდინარი თქვენი ქმედებისა.“ (სურა ბაკარა, აიათი 85)

❖ „რომელნიც, ახსენებენ ალლაჰს მდგომარე, მჯდომარე თუ მწოლიარე მდგომარეობაში, ფიქრობენ ცათა და დედამიწის გაჩენაზე (და ამბობენ): „ღმერთო ჩვენო! შენ ეს (ყველაფერი) ამაოდ არ გაგიჩენია. (დიდება შენდა) უმანკო, დაგვიფარე (ჯოჯოხეთის) ცეცხლის სატანჯველისგან.“ (სურა ალი-იმრანი, აიათი 191)

❖ „უეჭველად, ვინც ირწმუნეს და კეთილი საქმენი აკეთეს, მათთვისაა სამოთხის ბაღები, რომელთა წიაღში გაედინება ნაკადულები. აი სწორედ ესაა ხსნა დიდდებული!“ (სურა ბურუჯი, აიათი 11)

ჰადისები

❖ „მორწმუნეები ურთიერთსიყვარულში, მწუხარების გაზიარებასა და ერთმანეთის დაცვაში ერთ სხეულს ჰგვანან, ორგანიზმის ერთი ნაწილი თუ დაავადდება, ამ ტკივილებს დანარჩენი ნაწილებიც შეიგრძნობენ“. (ბუჰარი, ედები, 27)

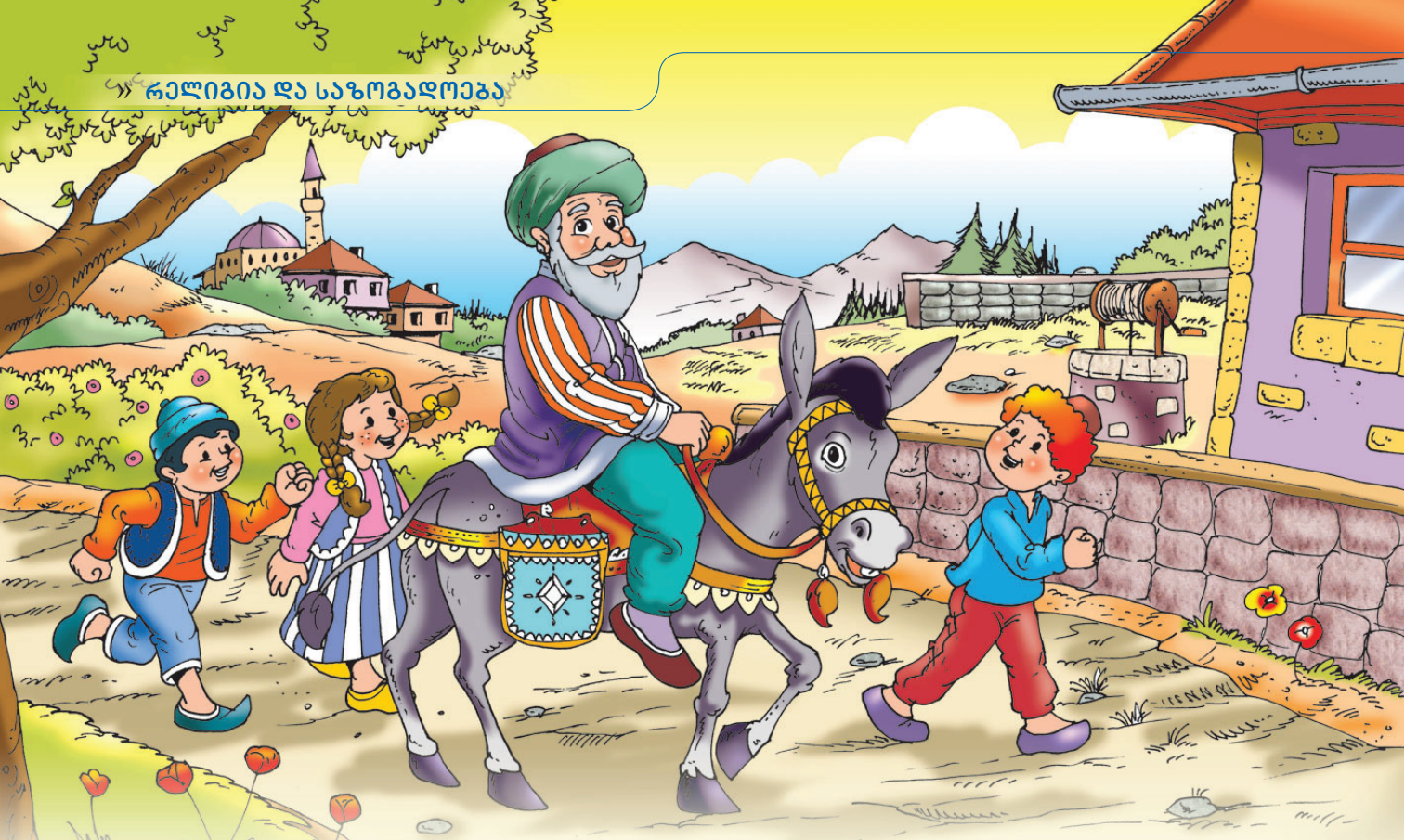
❖ „თუ რომელიმე თქვენგანი ისლამის მიხედვით ლამაზად იცხოვრებს, გაკეთებული ყველა სიკეთის სანაცვლოდ ათიდან შვიდასამდე მადლს მოიგებს. ხოლო, თუ ის ერთ ცოდვას ჩაიდენს, მხოლოდ ერთი ცოდვა დაენერება.“ (ბუჰარი, იმანი, 31)

❖ „ო, ადამიანებო! უპირატესობა ეროვნებით არ განისაზღვრება, არაბს არა არაბის, არაარაბს არაბის, შავკანიანს თეთრკანიანის, თეთრკანიანს კი შავკანიანის მიმართ არ აქვს არავითარი უპირატესობა ს. უპირატესობა მხოლოდ ღვთისმოსიშობაშია.“ (ნანყვეტი „ვედა ხუთიდან“)

❖ „ალლაჰი ჯოჯოხეთის ცეცხლისგან დაიცავს მას ვისაც გულით სწამს და ენით მოწმობს, რომ „არ არსებობს ღვთაება გარდა ალლაჰისა და მუჰამედი მისი შუამავალია“. (მუსლიმი, იმანი, 47)

❖ „ადამიანზე თავისი მეგობრის ცხოვრება ზეგავლენას ახდენს. ამიტომ თითოეული თქვენგანი, მეგობრის შერჩევისას, ფრთხილად იყავით!“ (აბუ დაუდი, ედები, 16)

ხოჯა ნასრედინის ოხუნჯობანი

ხოჯა ნასრედინი ერთ-ერთ სოფელში ქადაგებდა. იქ მას, წმინდა იესო ზეცაში მეოთხე სართულზეაო უთქვამს. ქადაგების დასრულების შემდეგ მას ერთი ქალი მიუახლოვდა და ჰკითხა:

ნეტავ, წმინდა იესო იქ რას ჭამს რას სვამს?

ხოჯა ნასრედინი ამ ერთი შეხედვით უწყინარმა შეკითხვამ ძალიან გააბრაზა და ქალს გამკიცხავი ტონით მიუგო.

ქალბატონო! ამდენი ხანია თქვენს სოფელში ვარ მოსული, დღემდე არ დაგაინტერესათ რას ვსვამ ან რითი ვიკვებები და ახლა ალლაჰის შუამავალზე მეკითხებით?

ხოჯა ნასრედინისთვის უკითხავთ:

როდესაც მიცვალებულს მიასვენებენ, ცხედრის წინ უნდა ვიაროთ თუ უკან?

რაც მთავარია შიგნით ნუ იქნებით და წინ წასვლაც შეიძლება და უკან დარჩენაც — მიუგო ხოჯამ:

მეზობლებმა ხოჯა ნასრედინს ჰკითხეს:

შესაძლოა თუ არა, რომ ასი წლის კაცს, ოცდახუთი წლის ცოლისგან შვილი შეეძინოს?

ხოჯამ მიუგო:

რათქმაუნდა შესაძლებელია თუკი მას 25-30 წლის მეზობელი ჰყავს..

ნასრედინ ხოჯისთვის უკითხავთ:

ქმარმა ცოლს რომ აკოცოს მარხვა მოეშლება?

ხოჯამ გაიღიმა და მიუგო: თუკი ახალ დაქორწინებულები არიან მოეშლებათ. თუ ორი წელია გასული მაგაზე ვერაფერს გეტყვით. მაგრამ სამი წლისა და უფრო მეტი ხნის დაოჯახებულებს აღარ მოეშლებათ.

ერთ-ერთმა ნაცნობმა ხოჯა ნასრედინს ჰკითხა.

ხოჯა, დედამინა რამდენი კვადრატული მეტრია?

სწორედ ამ დროს ხოჯამ დაინახა, რომ მიცვალებულს მიასვენებდნენ, ნაცნობს მისკენ მიუთითა და უპასუხა:

გაიქეცი იმას კითხე, ნახე, უკვე აუწონ-გაოზომია და მიდის.

ერთ დღეს ხოჯა ნასრედინმა მეჩეთში შუადღის ნამაზი ალოცვა და სახლში ბრუნდებოდა. ამ დროს დაინახა რომ მეზობელი მეჩეთიდან მიცვალებულს მიასვენებდნენ. ნათესავებს, რომლებიც ცხედარს მიაცილებდნენ, წივილ კივილი გაჰქონდათ:

- სიბნელეში მიდიხარ, იქ არც სინათლეა არც სითბო, არც ნამცხვარია არც საჭმელია.

- ხოჯამ ეს სიტყვები რომ მოისმინა, მაშინვე ცოლს მიუბრუნდა და უთხრა:

- ქალო, ახლავე სახლში გაიქეცი და კარები ჩარაზე, დარწმუნებული ვარ ეს მიცვალებული ჩვენთან მოჰყავთ.

ხოჯა ნასრედინს ერთ დღეს ვირი მოპარეს. მან ყვირილი ატეხა და ყველა კუთხეში ძებნა დაიწყო. მაგრამ ამაოდ. ამ დროს იგი ყადმა შენიშნა, თავისთან დაიბარა და ჰკითხა:

- აბა მიპასუხე, ვირი ვის, როგორ და სად მოაპარინე?

ხოჯამ ყადს აღმაცერად ახედ დახედა და მიუგო:

- ამ კითხვების პასუხი რომ მცოდნოდა განა ვინმე ვირს მომპარავდა?

ახალგაზრდა ქალიშვილი მაღაზიაში შედის და გამყიველს ეკითხება:

რა ღირს ერთი კილო შაქარი?

გამყიდველმა თავმომწონედ მიუგო:

ერთი კოცნა.

ძალიან კარგი. ათი კილო ამიწონეთ.

გამყიდველის მიერ დიდი ემოციებით მომზადებული შაქარი ახალგაზრდა ქალიშვილმა აიღო და შემდეგ მის უკან რიგში მდგომ მოხუც ქალბატონზე მიუთითა.

ანგარიშს ჩემი ბებო გადაიხდის. ■

იკით თუ არა ჩემი?

❗ ჩიტები, მართლა არ სველდებიან?

ჩიტები ნისკარტებისგან გამოყოფილ ცხიმს ბუმბულზე იცხებენ, იგი ხელს უშლის წყლის ბუმბულში შეღწევას. რაც იმას ნიშნავს რომ ჩიტების ბუმბული წყალს არ ატარებს.

❗ რატომ ხდება, რომ სხეულის ტემპერატურის (სიცხის) აწევასთან ერთად გვაციებს?

მაღალი ტემპერეტურა, სხეულში ტერმოსტატების სითბოს აწევასთან ერთად მჟღავნდება. მაგრამ იმისათვის რომ ადამიანი არ ოფლიანობს და მასში გულის წნევა არ იწევს ამიტომაც იგი სიცივეს გრძნობს.

❗ შესაძლებელია, ციფრული ფოტოსურათების ასი წლით შენახვა?

დიახ, თუ კი მას ფოტოსურათად ქალაქის ფირზე ამოვბეჭდავთ ან კომპაქტურ დისკს მზის სხივისგან დავიცავთ.

შესაძლებელია, გადაღვრილი წყალი ძირს ყინულის კრისტალებად დაეცეს?

დიახ. თუკი ჰაერის ტემპერატურა მინუს 30 გარდუსს აღემატება ამ შემთხვევაში გადაღვრილი წყალი შესაძლებელია ძირს ყინულის კრისტალებად დაეცეს.

შესაძლებელია, ადამიანმა მხოლოდ წყალითა და ვიტამინებით იარსებოს?

არა. ვიტამინებთან და მინერალებთან ერთად ადამიანის ორგანიზმის უჯრედებს ცხოველმოქმედებისათვის კარბოჰიდრატები, ცხიმები და პროტეინების ესაჭიროება

მინის დამსხვრევის დროს გაფანტული ნამტვრევები, საათში სამი ათასი მილის სისწრაფით გარშემო მიმოიფანტებიან.

ბეთხოვენი სანამ თავის კომპოზიციას შექმნიდა თავს ცივ წყალში ყოფდა.

დღემდე, ყველაზე დიდი ტალღა, 1971 წელს იაპონიაში, კუნძულ იშიგაკეზე დაფიქსირდა, რომლის სიმაღლემაც 85 მეტრს მიაღწია.

ნორვეგიის ჩრდილოეთით ყოველი ზაფხულის 14 კვირა ღამე სულ მზიანი ჩაივლის.

ინდოეთში წლიური შობადობის რიცხვი, ავსტრალიის მთლიან მოსახლეობაზე უფრო მეტია.

კიტრის 96 % შეადგენს წყალი.

ერთ კილოგრამი ლიმონი უფრო მეტ შაქარს შეიცავს, ვიდრე ერთი კილოგრამი მარწყვი.

პერუმში არ არსებობს საერთო საპირფარეშო.

ვენუსი ერთადერთი პლანეტაა, რომელიც საათის მიმართულებით მოძრაობს.

საფრანგეთი ერთადერთი ქვეყანაა რომელიც ყველაზე მეტ მოასფალტებულ გზას ფლობს.

ალბეტ აინშტაინს ცხრა წლამდე მეტყველება უჭირდა.

ეიფელის კოშკის მწვერვალამდე 1792 კიბის საფეხურია.

ჰაჯი მუჰამედ ელ მაგრი მაროკოს უხუცესი მცხოვრებია. მან 116 წლამდე იცოცხლა, ხოლო 114 წლამდე მუშაობდა.

ტიტანიკი იყო პირველი გემი, რომელმაც გამოიყენა სიგნალი "სოს". (უბედურების მაუწყებელი რადიოსიგნალი)

პირველი ხტომა პარაშუტით განახორციელა საჰაერო ბურთის კალათში მყოფმა ძაღლმა 1785 წელს.

საფრანგეთის იმპერატორსა და სახელგანთქმულ მხედართმთავარ ნაპოლეონ ბონოპარტს კატების ეშინოდა.

პირველი მიკროსკოპი 10 წლის ჰოლანდიელმა ზაქარიას იანსენმა გამოიგონა.

თხუთმეტი წლის ლუის ბრაილმა შექმნა კითხვის სისტემა უსინათლოთათვის.

სამოცდაერთი წლის ჯოზეფ უიფსმა გადაიღო პირველი ფოტოსურათი მსოფლიოში.

სამოცდაერთი წლის ფრანსის გელტონმა გამოიგონა თითის ანაბეჭდის სისტემა.

ჩვენი დიასახლისის

ლიმონი ბუნების საოცრება და გამწმენდი საშუალება:

ჭურჭლის გასაპრიალებელი საშუალება: სანამ ჭურჭლის სარეცხ მანქანას ჩართავდეთ, თუ მასში ლიმონის 1/2 მოათავსებთ, ნახავთ, რომ თქვენი ჭურჭელი არაჩვეულებრივად გაპრიალდება.

სტერილიზატორი: თუკი ჭურჭლის სანმენდ ტილოს მოათვსებთ ლიმონის წვენი და წყლის ხსნარში, ეს უნიკალური მეთოდი იქნება თქვენი ტილოს სტერილიზებისათვის.

არასასიამონო სუნის მოშორებელი: ნიორისა და ხახვის დაჭრის ან თუნდაც თევზეულის მომზადების შემდეგ თუკი შეგანუხათ არასასიამოვნო სუნმა, ხელები ლიმონწყალში ჩააწყვეთ და რამდენიმე წუთი გააჩერეთ სუნიც გაგივათ და თან ბაქტერიებიც დაილუპება.

ღუმელის გამწმენდი:

თუკი თქვენი ღუმელის საცხობ ფირფიტას ცომეულის ნარჩენებისგან ვერ წმენდთ, დაასხით მასზე ლიმონის წვენი და მოათავსეთ 360 გრადუსიან ღუმელში. ნახავთ, რომ ნარჩენები თავისით მოშორდება.

ძმარი, უებარი წამალი და გამწმენდი საშუალება:

ხილ-ბოსტნეულის გამწმენდი. სანამ

ხილ-ბოსტნეულს მაგიდაზე მიიტანდეთ მანამდე გარეცხეთ 4 ლ ცივი წყლისა და 4 სუფრის კოვზი ძმრის ხსნარში. იგი თქვენს ხილს გაასუფთავებს ყოველგვარ ბაქტერიისა და სიბინძურისაგან.

ხალიჩების განმავსებელი და ლაქებისგან გამწმენდი: 4 ლ. წყალში შეურიეთ 1 ლ. ძმარი, ჩაასხით თქვენს მტვერსასტურში და ხალიჩა ისე განმინდეთ, ნახავთ, ხომ მისი ფერები ორიგინალურს დაუბრუნდება, იგი ყოველგვარ ლაქისგან გაიწმინდება და ახალივით გახდება.

საოჯხო ავეჯზე დატოვებული სანთლის ლაქის გამწმენდი:

თქვენს ავეჯზე შემორჩენილია სანთლის ლაქა და მას ვერაფრით წმენდთ, მაშინ ჯერ იგი შესარბილებლად თმის საშრობით გაათბეთ, შემდეგ კი ძმარიანი ტილოთი განმინდეთ. ნახავთ, რომ ლაქა გაქრება.

შეგიმსუბუქებთ ყელის ტკივილებს: თუკი ხველის გამო დაგიზიანათა ყელი და საუბარი გიძნელდებათ, 1 ჭიქა წყალში გაურიეთ 1 სუფრის კოვზი ვაშლის ძმარი და დღეში რამდენჯერმე გამოივლეთ ყელში.

თუკი ყელი გრიპისა და სიცხის გამო გტკივათ, შეურიეთ ერთმანეთს ერთი სუფრის. კოვზი ვაშლის ძმარი და ერთი სუფრის კოვზი თაფლი და მიიღეთ ყოველ ოთხ საათში ერთხელ. ■

სუდოკუ

შეავსეთ სუდოკუ ისე, რომ გამოტოვებულ უჯრებში ჩაწეროთ ციფრები 1-დან 9-მდე, ოდონდ არცერთ ჰორიზონტალურ მწკრივში, ვერტიკალურ სვეტში და კვადრატში, რომლებიც 9 უჯრისაგან შედგება, არ უნდა იყოს ორი ერთნაირი ციფრი.

მარტივი

	2	3		5				9
7		8	1		9		3	
	6					8	5	
		5			7	9		6
2	3		9	1	6	5	4	8
9		6	2		5	1	7	
	9	1					8	
	7		8	9		4	1	5
5	8	4				6		

რთული

	9	5	7				4	8
8					5	7	1	
	6		8					
2	5	9						3
	1				3	6		9
			4	9				
				7		8		
8			5		9		3	4
5	4	1	3		2		6	7

ამოხსნა

მარტივი

7	6	9	1	2	3	4	8	5
5	1	4	3	9	8	2	7	3
2	8	3	4	7	5	1	9	6
3	7	1	5	8	2	6	4	9
8	4	5	6	1	9	7	3	2
6	2	9	7	4	3	5	1	8
1	5	8	2	3	7	9	6	4
4	3	2	9	6	1	8	5	7
9	6	7	8	5	4	3	2	1

რთული

7	6	9	2	8	3	1	4	5
4	3	1	9	6	5	2	7	8
5	2	8	4	7	1	6	3	9
1	5	2	8	9	4	7	6	3
9	7	6	3	5	2	8	1	4
3	8	4	7	1	6	9	5	2
2	9	5	1	4	8	3	6	7
6	1	7	5	3	9	4	2	8
8	4	3	6	2	7	5	9	1

საბავშვო გვერდი გვერდი

საბავშვო რუბრიკა მომზადდა ბაღ „ჩიტრას“ დახმარებით

38 - გომაცანები

39 - ჭმინდა შუამაჯალი და ბავშვები

39 - იპოვეთ 7 განსხვავება!

40 - აბა გამოიცანით!

სპილო

- მათი სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა 50-70 წელს შორის მერყეობს. დღემდე დაფიქსირებული, ყველაზე ხანდაზმული სპილოს ასაკი 82 წელია.
- სპილოებს კარგად ცურავენ, მაგრამ ვერ დახტიან.
- ისინი ბალახისმჭამელი ცხოველები არიან. გარდა ამისა მიირთმევენ ხის ფესვებსა და ხეხილს.
- აფრიკულ სპილოებს საკმაოდ დიდი ყურები აქვთ. ისინი ჰაერის მაღალი ტემპერატურის დროს საკუთარ სხეულს ყურების სინქრონული მოძრაობით იგრილებენ.
- სპილოს ფეხმძიმობის ხანგრძლივობა 22 თვეა. ახალშობილი სპილოს წონა, საშუალოდ, 120 კილოგრამი, ხოლო სიმაღლე 1 მეტრია.

კუ

- კუ ხერხემლიანი ქვეწარმავალია. იგი ცხოველთა სამყაროს ქვეწარმავალთა კლასს მიეკუთვნება.
- კუ მინაში ჩაეფლობა და ზამთრის ძილს ისე ეძლევა. ასევე მას რამდენიმე დღის განმავლობაში უჭმელ-უსმელად ყოფნა შეუძლია.
- დღესდღეობით კუს დაახლოებით 250 სახეობა არსებობს, რომლებიც შთამომავლობას აგრძელებენ.
- საქართველოში ხმელთაშუა ზღვის კუს სახეობაა გავრცელებული. აღმოსავლეთ საქართველოს ველისა და უდაბნოს ზონაში, ჭაობის კუ გვხვდება. კასპიური კუები კი ბინადრობენ აღმოსავლეთ საქართველოს წყალსატევებში.

დაეხმარეთ ფუტკარს გადალახოს რთული ლაბირინთი, მიფრინდეს ყვავილთან და წიგნთან, რათა დაეწაფოს ნექტარსა და ცოდნას.

ჭმინდა შუამავალი და ზაკშკები

ომერ ბინ ებუ სელემე (ალლაჰი იყოს მისგან კმაყოფილი) გადმოგვცემს:

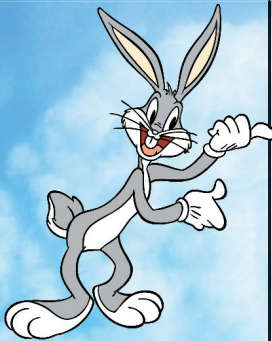
მე უკეთილშობილესი შუამავლის მფარველობაში გავიზარდე. როდესაც საჭმელს მივირთმევდი, ხელი ყოველ კუთხეს მიმწვდებოდა. ეს რომ შემნიშნა წმინდა შუამავალმა ასე მითხრა:

„შვილო, სანამ ჭამას დაიწყებდე ბესმელე წარმოთქვი! მარჯვენა ხელით მიირთვი! და ყოველთვის შენს წინიდან ჭამე!“

უკეთილშობილესი ალლაჰის შუამავალი მოგვითხრობს: „წმინდა ლოყმანი თავის შვილს შემდეგნაირად არიგებდა:

„შვილო! სწავლულ ხალხთან ერთად იყავი და ეცადე მათ არ ჩამოშორდე! ბრძენი ხალხის სიტყვები ყურადღებით მოისმინე! ვინაიდან, უზენაესი ალლაჰი როგორც უხვი წვიმით ნიადაგს აცოცხლებს, ასევე სიბრძნის შუქით ადამიანთა გულებს ასულდგმულებს.

იპოვეთ
სურათებს
შორის **7**
განსხვავება

აბა გამოიცანით!

ცხრილში მოცემულია, შინაური და გარეული ცხოველების (სულ 15) დასახელება, თქვენი მიზანია იპოვოთ ისინი

ლ	ე	ო	პ	ა	რ	დ	ი	ნ	მ
ო	პ	ჭ	ხ	ი	რ	ა	ვ	ხ	ც
მ	ბ	ე	ლ	ი	ლ	მ	დ	ფ	ხ
ი	კ	ძ	ა	ლ	ლ	ი	ბ	ჟ	ე
კ	უ	რ	დ	ლ	ე	ლ	ი	ჯ	ნ
ვ	წ	ს	ლ	ლ	ი	მ	ე	რ	ი
ე	ჭ	კ	ა	ტ	ა	ძ	წ	ს	ჭ
ფ	პ	ი	კ	მ	ე	ლ	ა	ლ	მ
ხ	ს	ხ	ა	რ	ი	წ	ჭ	ტ	ჯ
ვ	კ	ა	ვ	ბ	თ	ხ	ა	რ	ი
ი	ლ	ტ	ი	ჩ	ე	მ	ა	კ	ს